

KANGASALAN LAMMINRAHKA

YHDYSKUNTASUUNNITTELUN AMMATTIKURSSI 1 2015

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

KANGASALAN
LAMMINRAHKA

YHDYSKUNTASUUNNITTELUN AMMATTIKURSSI 1 2015

Tampereen teknillinen yliopisto
Talouden ja rakentamisen tiedekunta
Arkkitehtuurin laitos
Tampere 2015

Juho Rajaniemi, Jon Thureson & Minna Chudoba (toim.)

KANGASALAN LAMMINRAHKA

YHDYSKUNTASUUNNITTELUN AMMATTIKURSSI 1 2015

Taitto
Jon Thureson

Paino
Juvenes Print

ISBN 978-952-15-3540-6 (nid.)

ISBN 978-952-15-3541-3 (PDF)

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe Juho Rajaniemi	5
Opiskelijat tekivät metsästä kaupungin Markku Lahtinen	6
Uuden kaupungin imago ja identiteetti Jon Thureson	9
Julkisen tilan kulttuuri ja diskurssi Lotta Aulamo	10
Analyysityöpajan tuloksia Riina Sirén	14
Kurssin kulku	22
Harjoitustyöt	
Ihana valo	26
Oksanviiri	34
Kuusenkerkkä	42
Kujastus	50
Vaapukka	58
Rahkanrinne	66
Rieso	74
Vaihdos	82
Kurssille osallistuneet	90

ESIPUHE

Yhdyskuntasuunnittelun ammattikurssi 1 on suurimpia arkkitehtuurin laitoksen kurseja: 14 opintopisteen laajuus tarkoittaa noin 380 tunnin työskentelyä kevään aikana. Kurssin tarkoituksena on valmentaa opiskelijoiden yhdyskuntasuunnittelutaitoja erityisesti kaupunkinosa- ja asemakaavatasolla. Tärkeää kurssilla on myös ryhmätyötaitojen kehittäminen ja tutustuminen erilaisiin yhdyskuntasuunnitteluun liittyviin näkökulmiin. Lamminrahkan suunnittelutehtävää on syytä pitää vaativana sekä aihepiiriltään että työmäärältään. Kurssille osallistui 29 opiskelijaa, joista seitsemän teki kurssin yhteydessä kandidaatintyönsä, mikä oli tänä vuonna ensimmäistä kertaa mahdollista. Pääosa kurssilaisista oli kolmannen vuoden opiskelijoita.

Lamminrahkaan tutustuttiin ensimmäiseksi alueen yleiskaavan suunnitelleen Vesa Humaliston luennon kautta. Hän valotti tehdyn suunnittelutyön pitkäjänteisyyttä ja ongelmakohtia. Alueelle tehtiin suunnittelutyön alkuvaiheessa ekskursio, jonka aikana kuultiin aiheeseen liittyviä puheenvuoroja, tehtiin kävelyretki suunnittelualueelle sekä analysoitiin Lamminrahkaa ryhmätyönä eri näkökulmista. Jo toisena vuonna peräkkäin yhdyskuntasuunnittelun ammattikurssin suunnittelualaue on täysin rakentamaton, mikä nykypäivän yhdyskuntasuunnittelussa on harvinaista. Tämän vuoksi kohtaamiset alueen asukkaiden kanssa jäivät puuttumaan.

Opiskelijat sovittivat suunnitelmansa Lamminrahkan yleiskaavan päälinjauksen mukaiseksi. Suunnitteluprosessin ideana oli edetä isoista linjoista kohti detaljeja. Joillekin ryhmille oli kuitenkin luontevampaa suunnitella yhtäaikaises-

ti sekä suuren että pienen mittakaavan asioita. Erityisen pohdinnan aiheena useimmilla ryhmillä oli raitiotien linjauksen ja sen ympäristön lisäksi viheryhdytykset, kävelyn ja pyöräilyn reitit sekä eri osa-alueiden erilaiset luonteet.

Kurssin opetuksesta Tampereen teknillisessä yliopistossa vastasivat lisäksi yliopistonlehtori Minna Chudoba, tuntiopettaja Jon Thureson, tohtorikoulutettava Jani Tartia sekä useat vierailuluennointijat. Opetustyössä oppii itsekin, ja näin kävi myös tällä kurssilla ilahduttavan usein. Ohjaustilanteemme ovat uskoakseni olleet puolin ja toisin antoisia. Meillä opettajilla oli tietoisena pyrkimyksenä tehdä niistä mahdollisimman vaihtelevia.

Kiitän Kangasalan kunnan viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä asiantuntevista kommentteista ja opastuksesta suunnittelutehtävän aikana, ja ylipäätään mahdollisuudesta osallistua Lamminrahkan suunnitteluun. Onhan se yksi tärkeimmistä Tampereen seudulle tulevana vuosikymmeninä rakennettavista uusista asuinalueista. Tässä julkaisussa esitellään opiskelijaryhmien suunnitelmat. Toivottavasti Kangasalan kunta löytää niistä toteuttamiskelpoisia ideoita. Tärkeintä tuleville lamminrahkalaisille on viihtyisä, terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Mielestäni kaikki opiskelijaryhmät ovat onnistuneet viitoittamaan tietä sellaisen syntymiselle.

Tampereella 9.6.2015

Juho Rajaniemi

yhdyskuntasuunnittelun professori

OPISELIJAT TEKIVÄT METSÄSTÄ KAUPUNGIN LAMMINRAHKA ANTOI MAHDOLLISUUDEN KOKEILLA UUDEN KAUPUNGIN RAKENTAMISTA

Lamminrahkan alue sijaitsee Kangasalan länsiosissa lähellä Tampereen rajaa. Alue on aiemmin ollut kylien takametsiä, jonne ei ole rakennettu mitään. Sen saavutettavuus parani Lahden valtatie rakentamisen myötä, ja kaupunkiseudun ensimmäistä rakennesuunnitelmaa laadittaessa Lamminrahkaa yhdessä Tampereen Ojalan alueen kanssa pidettiin hyvin saavutettavana ja yhdyskuntarakennetta eheyttävänä kaupunkirakenteen laajennusalueena.

Kangasalan kunta ja Tampereen kaupunki suunnittelivat alueita yhteistyössä useita vuosia. Lamminrahkasta järjestettiin yleinen arkkitehtikilpailu v. 2009, ja kilpailun voittaja Serum arkkitehdit Oy on jatkanut suunnittelua ja yleiskaavan laatimista. Yleiskaava hyväksyttiin valtuustossa v. 2015 alussa yhtä aikaa kuin Ojalan yleiskaava hyväksyttiin Tampereen valtuustossa. Molemmista yleiskaavoista on tehty valitukset, jotka kohdistuvat luontoarvojen, erityisesti liito-oravan suojelun huomioon ottamiseen kaavaratkaisussa. Kunta on pitänyt luontoarvoja Lamminrahkan alueen vahvana houkuttelevuustekijänä ja osallistanut suunnittelussa luontojärjestöjä ratkomaan asumisen ja flooran ja faunan keskinäisiä suhteita, mutta se ei voinut estää Pirkanmaan ELY-keskuksen valvonnassa tehtyjä viime vaiheen metsänhakkuita, joiden vaikutuksesta liito-oravien elinpiireis-

sä tapahtui muutoksia. Lamminrahkan yleiskaava-alueesta noin puolet on varattu virkistyskäyttöä ja luonnon monimuotoisuutta varten.

Yleiskaavan valmistumisen jälkeen suunnittelua on jatkettu yleissuunnitelmalla, jossa selvitetään rakentamisalueiden korttelinmuodostusta, katulinjauksia, korkeusasemia, vesihuolto- ja hulevesijärjestelyjä, maisemanhoitoa ja rakentamisen tapaa. Serum arkkitehdit Oy on tehnyt työtä Lamminrahkan eteläosassa, kun taas pohjoisosassa suunnittelutyöhön otettiin mukaan TTY:n yhdyskuntasuunnittelun kurssi. Yhteistyö opiskelijoiden kanssa alueella onkin jatkunut pitkään, sillä Lamminrahkasta on valmistunut useita mielenkiintoisia harjoitus- ja diplomitöitä.

Kurssi on ollut antoisa, ja tehdyistä yleissuunnitelmista kuvastuu monipuolinen ymmärrys ja kaupunkisuunnittelun tuottama innostuneisuus. Kaupunkisuunnittelu on monipuolisuuden ammatti. Ihmisten elinympäristön suunnittelu edellyttää teknisten taitojen lisäksi kykyä asettua asukkaan ja työntekijän asemaan, sen pohtimista, miten hyvä arjen elinympäristö muodostuu ja mitkä asiat siihen vaikuttavat. Teknisiin taitoihin kuuluu liikennejärjestelmän, siis kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun edellytysten tunteminen ja kestävä liikumisen tukeminen. Niihin kuuluu vesihuollon perusperiaatteiden

tuntemus, vesitasapainon ymmärtäminen luonnon säilyttämisen edellytyksenä ja maaston muotoilussa tarpeellisten massojen liikuttelun tarve. Tekniset ongelmat tulee ratkaista taloudellisesti kestäväällä tavalla ja tuottamalla esteettisesti ja toiminnallisesti kestävää kaupunkiympäristöä, joka luo edellytykset hyvälle elämälle ja yhteisöllisyydelle. Hyvä kaupunki luo asukkaille toiminnan ja kohtaamisen paikkoja. Hyvässä kaupungissa asuminen, työpaikat, liikenne, palvelut ja luonto ovat jatkuvasa vuorovaikutuksessa.

Kaikki kahdeksan suunnitelmaa valmistuivat aikataulun mukaan ajallaan, mistä tilaaja on hyvin tyytyväinen. Opetus on kantanut hedelmää myös sisälön osalta. Vaikka suunnitelmat on laadittu suhteellinen tiukassa aikataulussa ja ilman erityissuunnittelijoiden apua, niissä on esitelty hyvin monipuolisesti tavoitteena ollutta asumisen monimuotoisuutta, yhteisöllisyyttä, liikennejärjestelmää ja luonnonympäristöä. Töiden pohjana ollutta yleiskaavaa on jalostettu eri tavoin, ja työt ovat tuottaneet vaihtoehtoisia kehittämissuuntia tulevalle asemakaavoitukselle. Jotkin työt ovat pienpiirteisiä, herkästi maastoon sovitettuja ja pientalomaisia, toiset taas suuren mittakaavan kaupunkirakennetta, joissakin töissä kortteleista on tehty suljettuja, toisissa taas avoimia. Vaihtoehdot ovat suureksi avuksi pohdittaessa

asumisen ominaisuuksia ja rakentamisen aiheuttamia kustannuksia.

Kaupunkirakentaminen on Vitruviuksen sanoin kaunista, kestävä ja käytökelpoista. Kaavoittaja on kaupungin pääsuunnittelija. Hän on generalisti, joka yhdistää spesialistien näkemykset aikaa kestäväksi kokonaisuudeksi. Hän luo ulkotiloja, joissa asukkaat viihtyvät, satoi tai paistoi. Hän luo paikkoja, joissa lapset näkevät leikkiensä ohessa työntekoa. Hän luo asukkaalle tasapainoisen elinympäristön, jossa asuminen, palvelut ja työpaikat ovat kävellen tai pyörällä saavutettavissa. Kaupunkisuunnittelu edellyttää generalistin erikoiskoulutusta, riittävästi osaamista sekä ympäristön teknisistä että henkisistä ominaisuuksista. Kaikkein eniten kaupunkisuunnittelijalta edellytetään vuorovaikutustaitoja, jotta asukkaat, päättäjät ja asiantuntijat saadaan ilmaisemaan tavoitteensa ja jotta kaupunkisuunnittelijan niistä laatima synteesi saadaan kaikkien osapuolten hyväksymäksi. Sen näkökulman harjoittelu jää työssä opittavaksi. Nähdään työmaalla!

Markku Lahtinen

Kaavoitusarkkitehti

Kangasalan kunta

UUDEN KAUPUNGIN IMAGO JA IDENTITEETTI

Yhdyskuntasuunnittelun ensimmäisellä ammattikurssilla perehdytään identiteetin ja imagon käsitteisiin. Kaupunkisuunnittelijalle identiteetti on se, mikä tekee alueesta tunnistettavan. Se voi olla maamerkki, omaperäistä arkkitehtuuria tai omalaatuinen kaupunkirakenne. Alueen identiteetti syntyy kuitenkin myös paljon muusta. Esimerkiksi ihmisten toiminta sekä alueen historia ja sen näkyminen synnyttävät alueelle identiteettiä. Identiteetti antaa kaupungille ominaisuuksia, jonka avulla se pystytään erottamaan muista. Imago taas on ulospäin suunnattu kuva tai vaikutelma. Alueelle voidaan yrittää rakentaa imagoa, mm. markkinointimaailmasta tutun brändin avulla, joka korostaa alueen positiivisia ominaisuuksia ja jolla se voi erottua.

Lamminrahkan suunnittelualue on neitseellistä metsäaluetta, jolle rakennetaan uutta imagoa. Ilman valmista identiteettiä muuna kuin luonnontilaisena alueena on suunnitteluhaaste vapaudessaan vaikea. Se saattaa todellisuudessa osottaa jopa haastavammaksi kuin liito-oravien pesäpuiden väistely. Luonnoläheisyys ei yksin riitä erottamaan aluetta muista vastaavanlaisista uusista asuinalueista.

Kaupunkisuunnittelijalla tulee olla markkinointikykyä. Oman ideansa myyminen vaatii yksinkertaistamista. Idea tulee hahmottua pelkistetystä kuvasta, logosta tai lyhyestä lauseesta, sloganista. Näiden suunnittelua harjoitettiin myös kursseilla.

Kurssien suunnitelmia ohjasi vahvasti Serum-arkkitehtien suunnittelukilpailun voittanut yleiskaavasuunnitelma. Sen vahva graafinen idea on niin yksinkertainen, että sen voi pukea logoksi helposti. Tuntui luonnolliselta suunnitella tämän kirjan kannet niin, että ne esittävät uudet asemakaavatasoiset harjoitustyöt Serum-arkkitehtien kaupunkirakenteellisen idean sisälle rakennettuna.

Vahva identiteetti ei voi syntyä vain kaupunkirakenteellista ideaa pelkistävästä symbolista. Logo tai slogan ovat oivallinen tapa pelkistää, mutta pelkistyksessä jää aina jotakin pois. Pelkkä kaunis muoto ei riitä kertomaan välttämättä mitään kaupungista.

Vantaan kaupungin minimalistisella graafisella ilmeellä ja ulkomaisten kuvapankkien kuvituksella kaupunginosia esittelevä kaupunkibrändi kertoo irvokasta tarinaa mielikuvien markkinoinnin naiiviudesta. Liekö työn tehnyt mainostoimisto edes käynyt Vantaalla?

Kaupunkisuunnittelijalla on mahdollista luoda suunnitelmillaan alueelle positiivista imagoa. Vahvan erilainen arkkitehtuuri ja yhdyskuntarakenne voivat synnyttää kaupungille luonnetta. Vantaan Kartanonkoski ei tarvitse logoa selittämään omaa tunnelmaansa, mutta omaperäisestä alueesta voisi helposti suunnitella sitä kuvaavan logon.

Kartanonkoskea ei voi rakentaa uudelleen muualle. Kaupunki ja sen arki-

kitehtuuri pitää tietyllä tasolla keksiä aina uudelleen. Jos kopioimme hyväksi havaittua suunnitelmaa, emme voi synnyttää uutta, muista poikkeavaa identiteettiä. Arkkitehtuurin anonymiteetti ja aluesuunnittelun paikattomuus ovat identiteetin muodostumisen kannalta suuri ongelma.

Opiskelijatyöt ovat usein suomalaisen arkkitehtuuriarjen todellisuutta rohkeampia. Töiden ideoista saattaisi kummuta sitä rohkeutta, joka synnyttäisi Lamminrahkaan uudenlaista identiteettiä ja positiivista imagoa. Ajatukset itseorganisoiduista vapaan kaavan koealueista ovat tämän hetken kaupunkisuunnittelukeskustelun ytimessä. Yksityisen ja julkisen tilan lomittuminen kaupunkirakenteessa on nouseva trendi. Entäpä asukkaat: riittääkö nuoriin perheisiin tai eläkeläisiin profiloituminen? Mikä erottaa lamminrahkalaisen ja vaikkapa vuoreslaisen? Idea mobiiliasumisen keskittämisestä osalle aluetta on erikoisuudessaan aivan järjestyksessä. Marginaalin mukaan ottaminen suunnittelussa voisi palvella Lamminrahkan kehittymistä kiinnostavaksi ja ainutlaatuiseksi.

Jon Thureson

Arkkitehti, tuntiopettaja

JULKISEN TILAN KULTTUURI JA DISKURSSI

Julkinen tila on monipuolinen ja koki- jastaan riippuvainen käsite, joka ei rajoitu pelkästään kaupunkimaisiin ympäristöihin. Tyypillisimmillään julkinen tila määrittyy kuitenkin urbaanien alueiden aukioiksi ja kohtaamispaikoiksi. Avoin pääsy ja kaikille mahdollinen saavutettavuus ovat julkisen tilan tärkeimpiä edellytyksiä. (Ridell, Kymäläinen & Nyyssönen: 2009,7.) Liisa Annukka Mäkinen julkisen kaupunkitilan kontrollia käsittelevän pro gradu- tutkielman mukaan kaupunkitilan ajatus ja käyttö ovat kaikille ihmisille kuitenkin erilaisia. Kaupungin voikin kokonaisuutena nähdä aina eri osapuolten ja motiivien kompromissina, joka vaatii oman neuvottelunsa (Mäkinen 2010,1). Toiselle kaupunkitila tarjoaa lisämahdollisuuksia moniin vapaa-ajan harrastuksiin ja viihtymiseen, toiselle se saattaa olla lähinnä nopeasti sivuutettava kulkuympäristö kohti omaa henkilökohtaista tilaa.

Urbaaniin sosiologiaan keskittyneen sosiologi Sharon Zukinin mukaan kaupunkiympäristöä kritisoidaan perinteisesti yhteiskunnan byrokratiakoneiston ylläpitämisestä sekä rahan sosiaalisen vallan tukemisesta. ”Kaupunkikulttuuri” ja sen aktiviteetit, esimerkiksi erilaiset tapahtumat, taide sekä kokoontumiset

muun muassa ruoan tai harrasteiden parissa, nähdään usein vastavoimana kaupungin negatiivisille ja kylmille voimille. (Zukin 1995, 1-2.) Zukinin kulttuurin käsitteessä on kyse myös kontrollista. Ihmisten yhteinen kulttuurillinen muisti sekä kaupunkitilan mielikuvat luovat kuvan siitä, ketkä ”kuuluvat” mihinkin paikkaan. Julkisen kaupunkitilan olemus ja tuntu heijastavat sitä, mikä – ja kuka – saa olla näkyvää ja minkä pitää pysyä näkymättömissä. (Zukin 1995, 1-2,7.)

Erilaisten tilojen kulttuuria, sen sisältämää kontrollia ja näiden määrittystä voi verrata kieli- ja viestintätieteelliseen diskurssin käsitteeseen. Tunnetun diskurssiteoreetikko Michael Foucault mukaan ”diskurssit ovat käytäntöjä, jotka systemaattisesti muokkaavat puhuntansa kohteita”(Foucault 1982). Diskursi ajattelun mukaan tekstit, puhe ja vuorovaikutus todella muokkaavat ja luovat ihmisten todellisuutta ja sitä, kuinka he siinä toimivat ja mitkä heidän mahdollisuutensa ovat. Itse ajattelen tilojen luonteen, kontrollin ja normien, kielen ja vuorovaikutuksen tapaan heijastelevan aina tiettyjä valtatasapainoja, yhteiskunnallisia arvoja sekä käyttäjäryhmien ja yksittäisten ihmisten välisiä hierarkioita. Kaupunki on olemukseltaan de-

mokraattinen – se on jatkuvan neuvottelun ja valtakamppailun tulos. Zukinin mukaan taloudellista ja poliittista valtaa hallitsevilla ihmisillä on kuitenkin suurempi mahdollisuus vaikuttaa julkisen tilan kulttuuriin ja kaupungin fyysiseen olemukseen (Zukin 1995,11). Vaikka myös vähemmistöillä on diskurssiin vaikuttava ”ääni” ja mahdollisuus toimia julkisessa tilassa, määrittää enemmistö tai valtakurssia ylläpitävä ihmisryhmä tilan hyväksytyt käytön ja ”normaalien” käytöksen.

TAMPERE – KESKUSTORIN IHMISROSKAT JA KATKOKÄVELYKADUN JUOPOT

Julkisen kaupunkitilan demokraattisuudesta, kompromissisuudesta ja avoimuuden kriteeristä huolimatta hyvin julkisen tilan, kuten kaupungin keskeisimmän torin tai aukion yleinen koodisto, valtakurssi, ei aina siedä ”vääränlaista” toimintaa. Tampereen historiallinen Keskustori sekä kävelykaduksi muutettu Kuninkaankatu ovat esimerkkejä kaupunkikulttuurin ja kaupungin imagon kannalta tärkeistä, hyvin julkisista ja ihmisiä tarkoituksella

houkuttelevista kaupunkitiloista. Samalla ne kuitenkin hylkivät pitkäaikaisimpia ja uskollisimpia käyttäjiään: Keskustori ja Kuninkaankatu ovat turistien sekä asioitaan ja ostoksiaan toimittavien lisäksi myös eri-ikäisten päihdeongelmaisten, asunnottomien ja nuorten aktiivisessa ja jatkuvassa käytössä. Paikallinen media on kärkevästi tarttunut alueiden yrittäjien, työntekijöiden ja muiden kävijöiden huomioihin järjestyshäiriöistä, alueiden epämiellyttävyydestä ja turvattomuudesta.

Median kategorisoinnista kirjoittavan Tuija Petrellin mukaan tamperelaisissa sanomalehdissä Keskustorin ja Kuninkaankadun järjestyshäiriöt on luokiteltu pääasiassa joutilaiden, usein jopa aggressiivisten juoppojen häiriköinniksi. Alueiden lähtökohtaisesti pääongelmaksi nähdään häiritsevästi käyttäytyvät ihmiset, ei asunnottomuus tai päihdeongelmat. (Petrell 2013, Alusta!- verkkolehti.) Kyseisten lehtien julkaisuja ja niitä koskevia kommentteja tutkiessani välittyi yleinen mielipide ihmisistä, jotka ovat tietoisesti valinneet yhteiskuntakelvottoman tilanteensa. Tällöin heidän julkinen kuvaamisensa, ihmisroskiksi nimittäminen ja pois kaupunkitilasta vaatiminen ovat kirjoittajien mielestä pikemminkin yhteis-

kunnallista toimintaa, kaupunkitilan parantamista ja ”tavallisen kansalaisen” turvallisuuden huomioimista kuin syrjintää.

Kaupunkitilan turvattomuus sekä suoranainen käyttämisen ja kulkemisen pelko nähdään julkisen tilan avoimuuden ja yleisyyden vahvana uhkana ja rajoittavana tekijänä (Mäkinen 2010, 9). Näihin eri tahojen turvattomuuden ja pelon tunteisiin saatetaan usein reagoida halulla poistaa ilmiselvin häiriön aiheuttaja. Mäkisen tutkielmassaan lainaaman Timo Kopomaan mukaan syytä ihmisen julkisesta tilasta poistamiseen ovat yleisimmin juopumus, häiriön aiheuttaminen sekä julkisessa tilassa nukkuminen tai oleskelu (Kopomaa 1997, 178).

Liisa Annukka Mäkinen kysyy tutkielmassaan ”Kohdistuuko kaupunkitilan kontrolli enemmän epätoivottuihin toimintoihin vai kohdistuuko se itse toimijaan?” (2010, 1). Ilkivalta ja aggressiivinen käytös luonnollisesti häiritsevät muita tilojen käyttäjiä, mutta pelkän oleskelun estäminen vaikuttaisi riippuvan enemmän toimijasta kuin hänen häiritsevistä teoistaan. Tällaista käyttäjäryhmien eriarvoittamista tapahtuu mm. puolijulkisissa kaupalli-

sisissä tiloissa, kuten ostoskeskuksissa, joista säännöllisesti poistetaan oleskelevia nuorisojoukkoja, jotka eivät ole tarpeeksi potentiaalisia kuluttajia ja joiden olemuksen koetaan häiritsevän tehokkaampia ostajia. Kaupunkikulttuurin kehityksen ja tasavertaisuuden kannalta samankaltainen, vapaan olemisen rajoittaminen avoimeksi tarkoitetuissa julkisissa tiloissa on huoletuttavaa. Suomessa moniin julkisen tilan häiriökokemuksiin vaikuttavat yhdistyvän päihteiden väärinkäyttö, häiriötä aiheuttavan ”epäsiisti” olemus sekä yleinen äänekkyyys ja huomion herättäminen. Kuitenkin koen, että jokaisella suomalaisella on oikeus varsin vastaavanlaiseen julkiseen käytökseen monina viikonloppuoina ja kansallisina vapaapäivinä. Kaupunkien katujen ja aukoiden yleiset käytännöt muuttuvat vahvasti eri aikoina – diskurssi- ja kulttuurienemmistön viettäessä vapaa-illtaansa tilojen kontrolli ajoittain höltyy ja seuraa enemmistön etua. Suunnittelija julkisen tilan muokkaajana ja kontrolloijana

Julkista kaupunkitilaa voidaan kontrolloida monin tavoin. Näkyvän kameravalvonnan ja vartiointin lisäksi yhteisissä kaupunkitiloissa tapahtuu aina sosiaalista, epävirallista valvontaa.

Tämä epävirallinen valvonta muodostaa tärkeän osan ihmisten käsittämää julkisten tilojen turvallisuutta. Katu, jota käytetään, on taipuvaisempi olemaan turvallinen kuin katu jota ei käytetä. (Jacobs 1961, 41–44.) Myös erilaiset kaupunkitilan arvoja käsittelevät projektit, kampanjat ja poliittiset linjaukset pyrkivät vaikuttamaan julkisen tilan luonteeseen.

Usein tilojen kontrolli ilmenee fyysisenä aitojen, esteiden ja muiden rajaavien ja hierarkisoivien elementtien sijoitteluna ja suunnitteluna. Tilojen ulkonäön, valaistuksen, materiaalien ja katukalusteiden lisäksi kaupunkisuunnittelija määrittelee myös tilojen normaalikäyttöä, joka omalta osaltaan vaikuttaa ihmisten käsitykseen siitä miten tilassa tulisi toimia. Ketkä ovat julkisten tilojen halutut käyttäjät ja miten heidän läsnäolonsa tilaan vaikuttaa? Zukin kuvaa amerikkalaisen urbanistin, organisaatioanalyttikon ja toimittajan William H. Whyten sosiaalisen suunnittelun peruseriaa, jonka mukaan julkiset tilat muutetaan turvallisemmiksi ja häiriötömmämmiksi houkuttelemalla paikoille mahdollisimman paljon "normaaleja" käyttäjiä. Esimerkiksi New Yorkin Bryant Parkin 1980-luvun lopun korjaustöissä tämä tarkoitti mm. aiemmin puistoa karttaneiden ihmisten, erityisesti

naisten houkuttelemista puiston käyttäjiksi valaistusta, kaupallisia palveluja sekä alueen yleistä kaunistamista hyödyntäen. Nykyään lounastajien, kuntoliijoiden ja kulttuuritapahtumien täyttämä Bryant Park onkin Zukinin mukaan aktiivisen, turvallisen ja miellyttävän, mutta samalla keskiluokkaisen, valkoihoisen ja kulutuskeskeisen urbaanin julkisen kaupunkitilan perusesimerkki. (Zukin 1995, 27-33.)

Löydän paljon samaa Zukinin kuvauksesta ja kritisoimasta suunnittelulähtökohdasta, sekä omien että muiden opiskelijoiden tyypillisimmistä suunnittelun tavoista ja vaiheista. Keskiluokkaistaustaisena ja todennäköisenä tulevana keskiluokan edustajana on äärimmäisen helppoa visioida "tavallisten", kulutuskykyisten ja aktiivisten ihmisten käyttämiä julkisia aukioita, katuja ja puistoja. Nykyään kaupunkisuunnittelijat näkevät yleisesti eri-ikäisten sekä erilaisissa sosiaalisissa ja ekonomisissa tilanteissa olevien ihmisryhmien sekoittumisen julkisissa tiloissa olevan positiivista, toivottua ja yleishyödyllistä.

Kaupunkisuunnittelija kykenee kehittämään julkisten tilojen houkuttelevuutta, monipuolisuutta ja turvallisuutta monin käytännön tavoin, mutta, kuten Keskuksen ja Kuninkaankadun esimerkit

osoittavat, on hän tiettyjen ihmisryhmien ja tilanteiden kanssa varsin avuton. Miten tulisi suunnittelijana suhtautua esimerkiksi Tampereen kaupungin työryhmän keskusteluun kävelykadun penkkien poistamisesta ja muuttamisesta, kadun puuston harventamisesta, tapahtumien järjestämisen mahdollisuuksista, puolijulkisten porttikäytävien sulkemisesta ja valvonnan lisäämisestä, jotta kadun yrittäjiä tuskastuttavat, "penkeillä vetelehtivät ja häiritsevästi käyttäytyvät humalaiset porukat" saadaan pois julkisen kadun liiketoimintaa häiritsemästä (verkkolehti Moro 2012)? Mietityttämään jää, mikä on ollut kävelykadun alkuperäinen tarkoitus – käyttäjien viihtyminen ja yhteisen kaupunkitilan luominen vaiko yksityisen liiketoiminnan edistäminen?

Julkisen kaupunkitilan suunnitteluun vaikuttavat tavoitteet ja motiivit ovat väistämättä arvottuneita ja subjektiivisia. Medioiden esiintuomat mielipiteet heijastelevat usein poliittisten mielipidevaikuttajien ja päättäjien, taloudellisten vaikuttajien ja yritysmaailman toimijoiden sekä tilanteista äänekkäimmin kärsivien agenda. Todellisuudessa arkkitehti tai kaupunkisuunnittelija ei itsekään ole koskaan täysin objektiivinen. Samalla hänellä on kuitenkin vastuu uuden ja jo olemassa olevan julkisen

tilan suunnittelusta ja kehittämisestä siten, että se palvelee erilaisia käyttäjiään mahdollisimman hyvin ja avoimuuden periaatetta kunnioittaen. Kaupunkisuunnittelija toimii maailmassa, jossa ihmisten ymmärrys ja solidaarisuus toisiaan kohtaan ovat väistämättä rajallisia ja jossa erilaiset mielipiteet, arvot ja maailmankuvat törmäävät jatkuvasti. Suunnittelijan ei tarvitsekaan koskaan kyetä luopumaan omista arvoistaan tai käsityksistään, mutta hänen on kyettävä lukemaan yhteiskuntaa ja sen vallitsevia arvoja ja voimatasapainoja.

Paikkojen suunnittelua tiettyjä intressejä ja ihmisiä ajatellen ei voi pitää vääränä, mutta suunnittelijan on tiedostettava kenen ehdoilla ja kenelle hän julkisia tiloja todella tekee. Saattaakin olla jopa kivuliaan yllättävää huomata, kuinka helposti ajautuu suunnittelemaan pikemminkin itselleen ja omalle ihmis-käsitykselleen kuin muille, todellisille käyttäjille.

Lotta Aulamo

Arkkitehtiopiskelija

Kirjoitus on kandidaatintyön kypsyysnäyte

LÄHTEET

M. Chudoba 2015, Julkinen ja yksityinen tila kaupunkisuunnittelussa. Luentosarja Yhdyskuntasuunnittelun ammattikurssi 1: Lamminrahka, kevät 2015, luento 29.1.2015

J. Jacobs, The Death and Life of Great American Cities. Harmondsworth, Penguin, 1961.

T. Kopomaa, Tori - marginaali - haastava kaupunki. Tilatapauksia ulkotilojen käytöstä ja reunimmaisista käytännöistä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 1997.

A. Lahti-Kala, Nyt puhuu Kuninkaankadun juoppo: "Penkkien poistamisesta tulee sota!", Aamulehden verkkolehti Moro www.sivusto.<http://moro.aamulehti.fi/2012/07/25/nyt-puhuu-kuninkaankadun-juoppo-penkkienpoistamisesta-tulee-sota/>. 9.3.2015

L.A. Mäkinen, Julkisen tilan kontrollin ulottuvuuksia. Pro gradu-tutkielma. Yhteiskuntapolitiikka. Helsinki, Helsingin yliopisto, 2010, Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/23781>. 1.3.2015

T. Petrell, Keskustorin ihmisroskat: järjestyshäiriöt ja asunnottomien kategorisointi tamperelaisessa lehdistössä, Alusta!, Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden verkkolehti, 2013, <http://alusta.uta.fi/artikkelit/2013/09/24/keskustorin-ihmisroskat.html>. 1.3.2015

S. Ridell, P. Kymäläinen, T. Nyysönen: Julkinen tila tänään – kuhinaa lomittuvilla rajapinnoilla. Teoksessa S. Ridell, P. Kymäläinen, T. Nyysönen (toim.) Julkisen tilan poetiikkaa ja politiikkaa - Tieteidenvälisiä otteita vallasta kaupunki -, media ja virtuaalituloissa. Tampere, Tampere University Press, 2009.

Suomenkielinen Wikipedia [www-sivusto, diskurssi, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Diskurssi#cite_note-2 >](http://fi.wikipedia.org/wiki/Diskurssi#cite_note-2). 7.3.2015, (viittaus) M. Foucault, Archaeology Of Knowledge, Introduction, edited by A. M. Sherida Smith. Vintage, 1982.

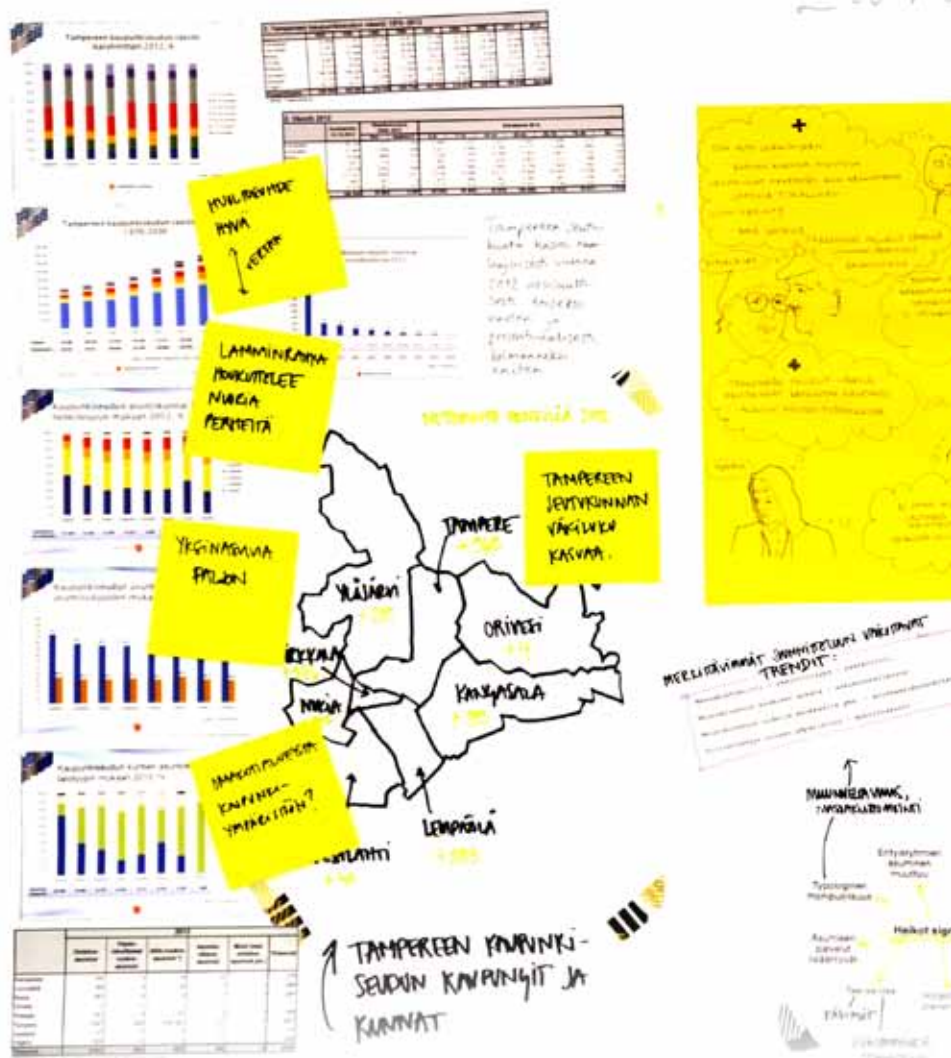
S. Zukin, The Cultures of Cities. Cambridge, Blackwell Publishers, 1995.

A S U M

ANALYYSITYÖPAJAN TULOKSIA

TTY:n opiskelijat pitivät neljä lyhyttä esitelmää Kangasalan Lamminrahkan osayleiskaavan alueesta leirikeskus Ilkossa Kangasalla torstaina 22.1.2015. Osayleiskaavassa esitetään asumattomalle alueelle rakennettavaksi 8 000 asukkaan asuinalue, jonka eteläpuolelle koottaisiin työpaikkakeskittymä. Aluetta tarkastelevien esitelmien näkökulmina olivat asuminen, ympäristö, infrastruktuuri sekä palvelut ja työpaikat.

Lamminrahka on asumisen mahdollisuuksia tarkastelleen ryhmän mukaan luonteva laajentumisalue asutukselle. Tampereen seutu on kasvava asutuskeskittymä, jonka huoltosuhte on säilynyt hyvänä. Tampereen keskustasta katsottuna Lamminrahkan sijainti on etäinen, mutta Pirkanmaan perspektiivistä alue kuuluu kasvukeskittymään ja siten tiivistettävään kaupunkirakenteseen. Tampereen ympäryskunnat Kangasala mukaan lukien houkuttelevat lapsiperheitä, jotka arvostavat tilaa, keskustapalvelujen kohtuullista läheisyyttä ja edullista kunnallisverokantaa. Tampereen rajalle sijoittuva Lamminrahka on sijaintinsa puolesta lapsiperheille ideaalinen.

suuden tukeminen toteutuu muunneltavuudella ja laadukkaalla arkkitehtuurilla. Aika- ja paikkasidonaisuuden vähentyminen toimii Lamminrahkan eduksi, koska sen on uudisalueena otettava vastaan vain aiemmasta asuinpaikastaan lähteviä ihmisiä. Väestön ikääntyminen ja asumisen teknistyminen liittyvät kallistuvien kotihoitopalvelujen maassa yhteen, ja tekniikan integroiminen niin ikään on erityisen helppoa toteuttaa täysin uusissa rakennuskohteissa.

Lamminrahka on osayleiskaavassa jaettu tehokkaan, keskitehokkaan ja matalan tehokkuuden rakentamisen alueisiin, joilla viitataan rakennusoikeuden määrään suhteessa alueen pinta-alaan. Tehokas eli tiiviimpi asuminen sijoittui alueen keskiosiin, ja harvempi asuminen reunoille. Harvan asumisen alueet rajautuvat metsään, joten Lamminrahka on ympäristön muihin asuinalueisiin nähden selvästi erillinen. Alueen mahdollisia sosiaalisia hengityssuuntia ovat Tampereen puolella sijaitsevat Atala lännessä ja tuleva Ojala pohjoisessa, koska etelän ja idän suunnat on katkaistu korotetuilla valtatiellä ja rautatiellä. Atalan ja Lamminrahkan välissä sijaitsevan Tampereen Risson alueen kehityksestä riippuu se, kuinka luontevaksi Lamminrahkan yhteys Tampereen puolelle on muodostettavissa.

Ympäristön näkökulmasta Lamminrahkan suunnitteluun vaatii huolellisuutta. Lamminrahka on Tampereen alueelle tyypilliseen tapaan topografialtaan vaihtelevaa ja kosteikoiltaan runsasta, joten alueella on sekä kylmiä pohjoisrinteitä että suotuisampia etelärinteitä. Alavilla mailla on viileämpää ja kosteampaa suomaastoa, joihin voi syntyä kylmänilmanjärviä. Ympäristö on siis monipuolista, ja paikalla suunnitteleamalla alueesta saisi todella mielenkiintoisen ja luonnollisen, mutta valitettavasti ympäristöön istuva rakentaminen lopetettiin Suomessa 50 vuotta sitten, kun koneellinen maansiirtely helpottui.

Maaperä on enimmäkseen moreenia ja kalliota, jossa radon on rakennettaessa otettava huomioon, ja paikoin pehmeiköä, jolle rakentaminen ei ole suositeltavaa. Suunnittelualue osuu kahden valuma-alueen harjalle, joiden vesikuorma ei saa suurentua asuinalueen rakentamisesta. Lamminrahkan vallitseva metsätyyppi on tuore kangasmetsä, joka alavilla paikoilla näyttäytyy pimeinä ja kosteina kuusikkoina, jotka viehättävät hyttysiä eivätkä houkuttele ihmisasutusta lähelle. Pohjoisosien kallionlaet ovat asutukselle otollisimpia kohtia mutta myös miellyttävempiä ulkoilumaastoja, minkä vuoksi ne olisi hyvä jättää virkistyskäyttöön.

Alueella on useita arvokkaita luontokokonaisuuksia sekä liito-oravan elinympäristöjä. Laaja metsäalue toimii

nyt Kaupin ja Halimasjärven luonnon-suojelualueen vahvana nivelenä Ruutan ja Kämmenniemen kautta Teiskon loputtomiin ikimetsiin. Osayleiskaavassa viherreiteillä on pyritty turvaamaan sekä tärkeimmät luontokokonaisuudet että eläinten liikkuminen alueella. Viherreitit huolehtivat myös hulevesien keräämisestä ja imeytyksestä sekä toimivat asukkaiden virkistysmaastona. Niiden pinta-ala, kohdistuminen ja laatu ovat tulevaisuudessa tärkeimmät tekijät luontoarvojen jatkumiselle alueella.

Infrastruktuuriin tutustunut esittelijäryhmä keskittyi liikenneverkostoon, pysäköintiin ja kunnallistekniikkaan. Osayleiskaavassa Lahdentiestä on haluttu autoilijoiden tärkein lähestymisuunta, joten tieltä on suunniteltu alueelle uusi liittymä. Liittymästä nouseva uusi tie hajoaisi asutuksen alettua kehätieksi ja jatkaisi pohjoisessa Tampereen Ojalaan ja siitä Jyväskyläntielle, ja idässä Ruutan kautta Kangasalan keskustaan päin. Liittymiä viherreittien kanssa on kymmenen, mikä kasvattaa toivetta niiden perusteelliselle suunnittelulle.

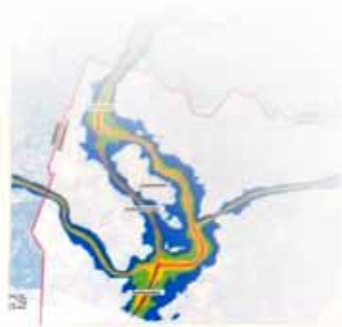
Lamminrahkaa halkova tie on keskusta-alueella merkitty autottomaksi, mikä parantaa keskusta-alueen turvallisuutta ja vähentää melua. Kevenliikenteen reittejä on kaavassa suunniteltu huomattavasti autoteitä enemmän, ja ne on pyritty sijoittamaan autoteistä erilleen. Joukkoliikenne on alustavasti perustettu pikaraitiotien varaan, mikä painot-

FRA

KTUURI ★

JOUKKOLIIKENNE

taisi Lamminrahkan työssäkäynnin ja asiointin Tampereelle päin. Linja-autot liikennöisivät Lahdentietä Kangasalan keskustaasta, ja uudessa maakuntakaavan luonnoksessa väläytetty lähijuna-liikenteen pysähtymispaikka saattaisi rakentua nyt lähinnä rajoittavaksi luonnehdittavaan Jyväskylän rataan.

Henkilöautojen pysäköintitavat liittyvät suunnittelualueen rakentamisen tehokkuusalueisiin. Keskustaosien korkean tehokkuuden alueilla pysäköinti on esittelijäryhmän mukaan parhaiten toteutettavissa keskitetyillä pysäköintilaitoksilla kuten parkkitaloilla ja pysäköintiluolilla. Kattopaikoitus on istutettavissa suuriin ja mataliin rakennuskomplekseihin. Keskustassa parhaana vaihtoehtona nähdään kuitenkin autoton asuminen, jolloin auton säilyttämiseen ei kulu resursseja, ja liikkuminen tukeutuu joukkoliikenteeseen ja polkuliikaksiin.

Matalamman tehokkuuden alueilla pysäköintialueet voivat myös olla keskitettyjä, jolloin ajoväyliä tarvitaan vähemmän. Paikoitusalueiden esteettinen haitta voi kuitenkin nousta suureksi, ja huoltoajo pihoihin on mahdollistettava joka tapauksessa. Asuntokohtainen paikoitus vaatii ajoratojen rakentamisen jokaiseen pihaan asti, jolloin alueen turvallisuus kärsii. Seisovien autojen haittaa voi vähentää sopimalla asukkaiden kesken kortteliautosta, jota yhteensuostumisen jäsenet käyttävät sääntöjen

Tutustumista alueeseen ja työskentelyä ekskursiolla Kangasalla

KURSSIN KULKU

Pian alkuseminaarin ja ekskursion jälkeen, opiskelijat jakaantuivat ryhmiin ja aloittivat harjoitustyönsä kaupunkirakenteellisella tarkastelulla. Ryhmät luonnostelivat työn lähtökohdiksi erilaisia kaupunkirakenteellisia vaihtoehtoja ja malleja. Työtä lähdettiin viemään eteenpäin työmallin avulla, jota muutettiin eri tavoin suunnittelun edetessä. Pienoismallien ympärille kerääntyi myös aina keskustelemaan töistä niiden edetessä.

Opiskelijoiden tehtävänä oli suunnitella osa Lamminrahkan tulevaa kaupunginosaa. Suunnittelutyötä ohjasi alueelle suunnittelukilpailun myötä valmistunut osayleiskaava, jonka pohjoisosassa tuli sovittaa osaksi ympäröivää suunniteltua

kaupunkirakennetta. Osayleiskaavan ohjeistuksesta oli mahdollisuus kuitenkin poiketa, jos sille koettiin tarpeeksi hyvä syy.

Tarkasteltavaa aluetta määrittivät keskustan läpi kulkeva joukkoliikennepainotteinen katu ja keskustan kiertävä kokoojakatu, jotka risteävät alueen pohjoisosassa. Lamminrahkan keskusta jäi harjoitusalueen eteläpuolelle, suurimaksi osaksi kuitenkin alueen ulkopuolelle. Harjoitustyön alueelle tuli osoittaa hyvin erityyppisiä asuinalueita, joiden sisälle oli tarkoitus sijoittaa palveluja. Osayleiskaavassa esitettyihin viheralueisiin tuli harjoitustyössä ottaa myös kantaa.

Harjoitustyö eteni ja muuttui kurssin luentojen ja pikatehtävien tematiikan rinnalla. Ryhmissä pohdittiin julkisen ja yksityisen hierarkiaa, maisemaa sekä ideoitiin utopioiden innoittamana. Kursilaiset harjoittelivat liikennesuunnittelua ja mitoitusta. Arjen ja viihtymisen merkitystä mietittiin. Identiteetin ja ekologian problematiikkaan perehdyttiin. Tutustuttiin hallinnon ja suunnittelun prosessien aiheisiin, kuten valtaan ja vuorovaikutukseen. Opiskelijat saivat tietenkin myös perusteet kaavoitukselta ja maankäytön politiikasta kunnallisessa päätöksenteossa.

RYHMÄTYÖT

Havainnekuva pääkadulta

IHANA VALO

Saara Salo, Mirja Salmijärvi, Sanna Elfving o.s. Tirkkonen, Jarmo Nieminen

Työn tavoitteena ovat hyvät valoisuusolosuhteet asuntoihin rakennuksia ja pihoja suuntaamalla. Rakenne kannustaa joukkoliikenteen käyttöön sekä kävelyyn ja pyöräilyyn. Suunnitelmassa painotetaan turvallista liikkumista. Asuinalueen rakennuskanta on monipuolista, ja eri talotyyppjejä on monta. Tämä auttaa luomaan pienillekin alueille omanlaisen ilmeensä ja identiteettinsä. Alueelle on pyritty järjestämään mahdollisia tiloja ja paikkoja yhteistoiminnalle. Alueelle on sijoitettu mobiiliasumisen koealue. Kokeilu voi profiloida koko aluetta edelläkävijänä.

YLEISSUUNNITELMA

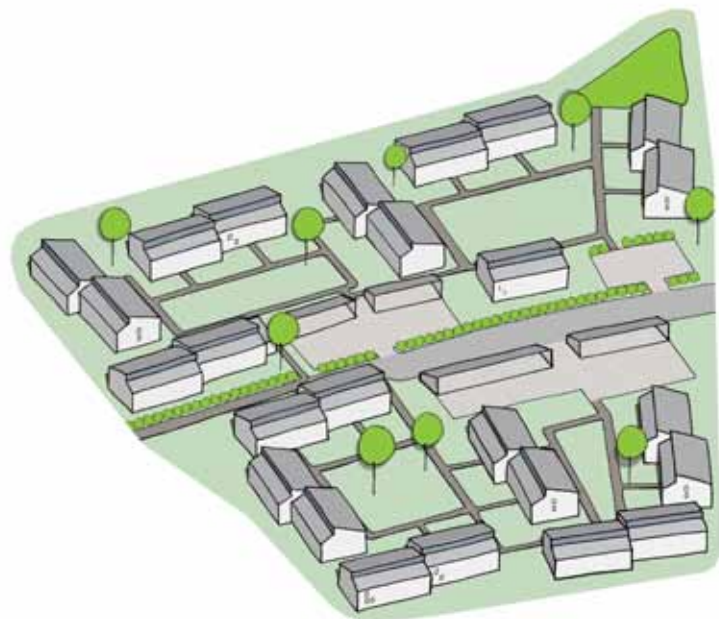
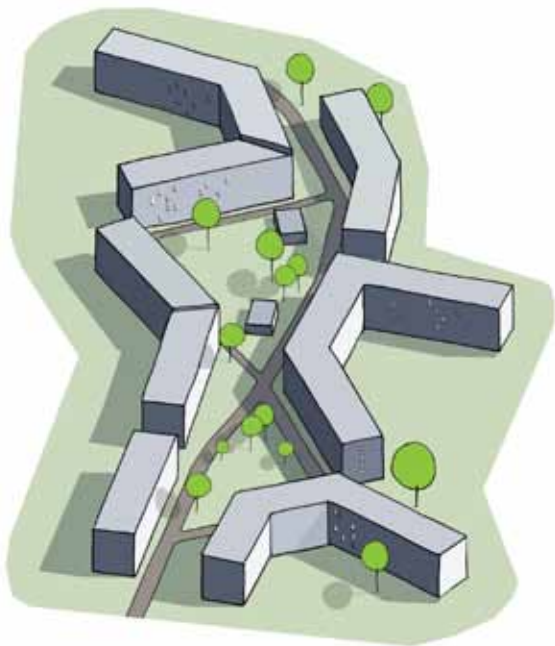
1 0 0 M

IDENTITEETTI JA KORTTELISUUNNITTELU

Kortteleiden suunnittelu on perustunut työn tavoitteisiin. Erityisesti ilmaisuuntien optimointi on ohjannut suunnittelutyötä. Hyvinkin paljon toisistaan eroavat korttelit luovat erilaisia asuminen mahdollisuuksia tulevaisuuden lamminrahkalaisille.

Eri kortteilla on erilainen identiteetti, joka toivottavasti antaa asukkaille yhteenkuulumisen tunnetta ja muodostaa pienempiä tiiviitä yhdyskuntia Lamminrahkan sisälle.

Keskiosan kerrostalot

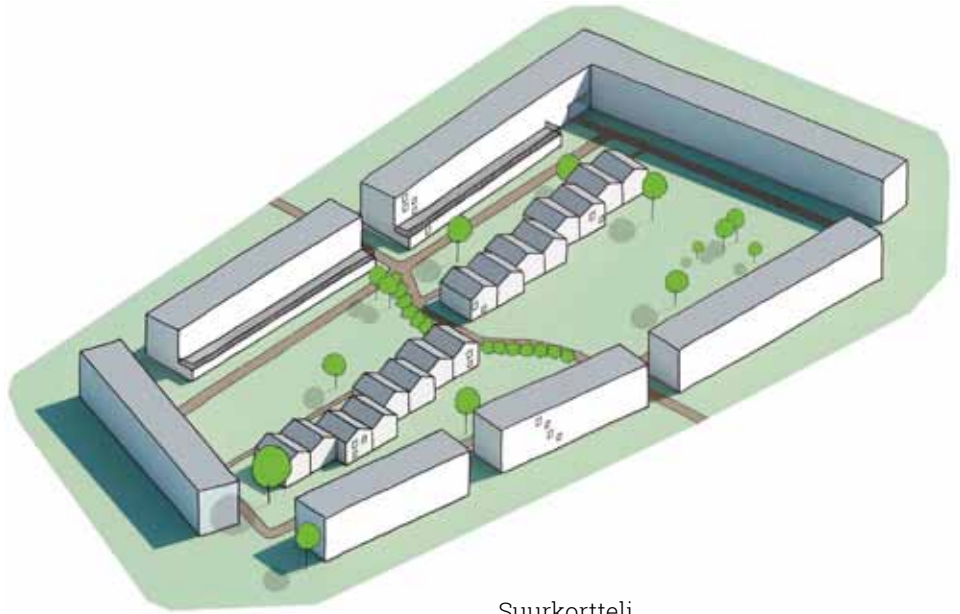
Lamminrahkan keskellä sijaitsevan kerrostaloalueen rakennukset muodostavat kuvan etualalla yleisen puiston ja taaempänä yksityisemmän piha-alueen. Pienet rakennukset pihan keskellä on varattu asukkaiden yhteistiloiksi.

Paritalot

Kaksikerroksisten porrastettujen rivitalojen väliin muodostuu sisäpihoja. Yhteisöllisyyttä ja asukkaiden välisiä satunnaisia kohtaamisia on pyritty edesauttamaan siten, että kaikkiin asuntoihin kuljetaan pihojen kautta. Kattomuodot päästävät valoa ja lämpöä sisään kylminä ja pimeinä vuodenaikoina. Valoisina vuodenaikoina ne päästävät matalalta paistavat auringonsäteet sisään. Aurinkopaneelit keräävät energiaa.

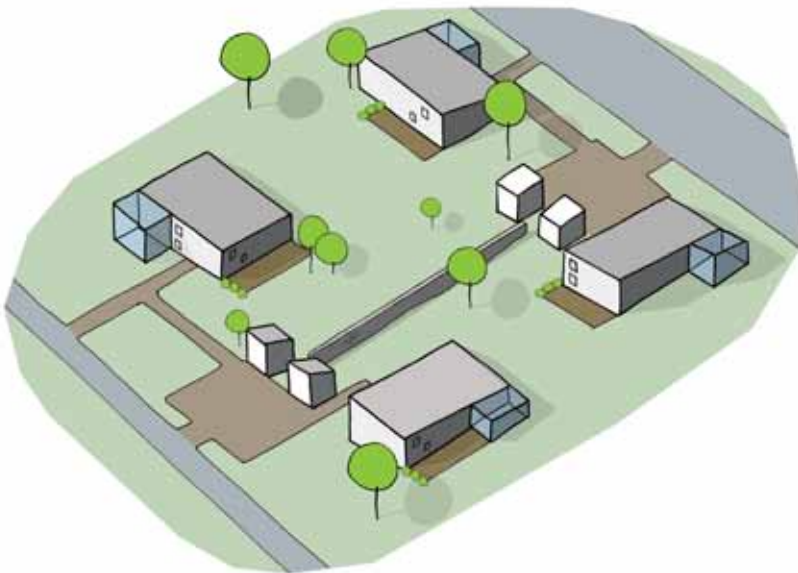
Pientalot

Puolitoistakerroksiset pientalot on sijoitettu 2-4 talon ryhmiin, joiden sisääntulo on samaa tonttikatua pitkin. Tonttien rajalle kunta rakentaa matalan kiviaidan paikallisista moreenikivistä. Rakennuksiin kiinni voidaan rakentaa korkeintaan 10 m² puolilämmin kasvihuone rakennusoikeuden ja -alan ulkopuolelle. Kasvihuoneen on oltava väh. 50% läpinäkyvää materiaalia.

Suurkortteli

Keskustan suurkorttelin sisällä on kaksi rivitaloa. Läpikulkureitti jakaa pihan kahteen osaan. Pääkatuun rajautuvissa nelikerroksissa kerrostaloissa syvämpi alin kerros toimii liiketilana kadulle päin ja terassina pihalle päin.

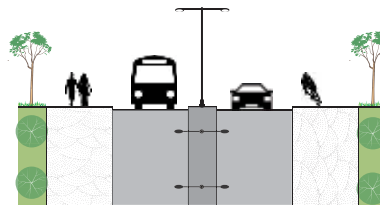

LIIKENNE

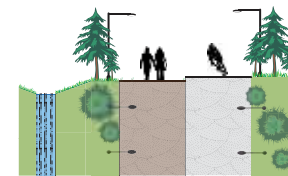
Julkisen liikenteen käytöstä on alueella pyritty luomaan houkuttelevampi vaihtoehto kuin yksityisautoilusta. Siksi liikennesuunnittelussa on suosittu julkista liikennettä, joissain paikoissa jopa autoilun kustannuksella. Pääkadulla henkilöautot ajavat samalla reitillä raitiovaunujen kanssa ja kulkevat niiden tahdissa.

Ajoväylien molemmilla puolilla on leveät kevyen liikenteen väylät. Omansa sekä kävelylle että pyöräilylle, jotta kävelijät eivät olisi pyöräilijöiden tiellä. Isoimmilla teillä molemmilla puolilla tietä on pyöräilylle ja kävelylle oma reitti, pienemmillä teillä tien toisen puolen kevyen liikenteen väylä on kävelylle ja toisen pyöräilylle.

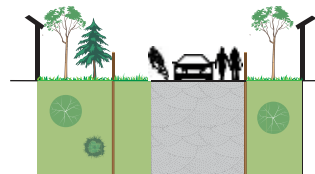
Lamminrahka on erittäin mäkistä maastoa, joten maastonmuotojen huomiointi rakentamisessa on tärkeää. Kulkureittien sijoitus on tehty siten, että reitit ovat kaltevuutensa puolesta esteettömiä. Korkeuskäyrien vuoksi Valokaaren pohjoisreunassa on melko pitkä kalliroleikkaus. Suunnittelualueen puolivälissä tie sukeltaa tunneliin, ja sen yläpuolelle syntyy kevyelle liikenteelle turvallinen ylityspaikka. Rakennusten sijoittelu on tehty siten, ettei maasto varjosta niitä. Voimakkaimmin maastonmuoto on vaikuttanut suunnitteluun alueen kaakkoisreunassa, jossa sijaitsevat rinteet. Kaikkein jyrkimmät kohdat on jätetty luonnontilaan.

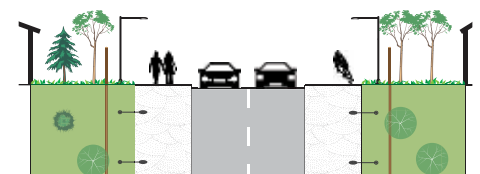
Läpiajoreitti

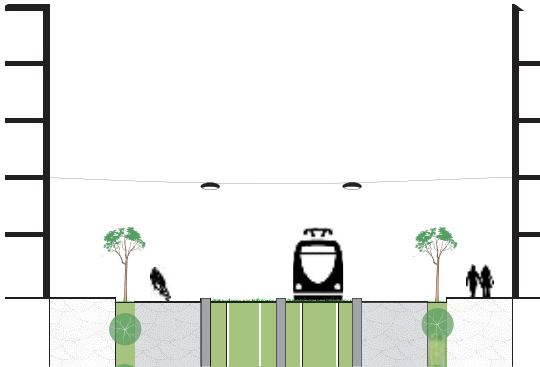
Viherreitti

Tonteilleajoreitti

Tie asuntoalueella

Autoton keskusta

Ulkoilureitit

Ulkoilureiteissä on kaksiosainen päällyste. Puolet reitin leveydestä (3,5 metriä) on puoliläpäisevää betoni- tai luonnonkivipintaa, joka on helposti talvikunnossapidettävissä. Talvisin tämä puoli reitistä on pyöräilyä ja kävelyä varten jolloin ihmisillä on talvisinkin mahdollisuus ulkoiluun luonnossa. Kesäisin se on tarkoitettu lähinnä pyöräilylle.

Toinen puoli reitin leveydestä (3,5 metriä) on päällystetty pehmeämmillä materiaaleilla kuten hiekalla tai purulla. Talvisin sen voi laduttaa hiihtäjiä varten, ja koska sen rinnalla on väylä kävelyä varten, hiihtäjien ei tarvitse kärsiä ladulla kävelijöistä. Kesäisin tämä puoli väylästä on tarkoitettu jalan liikkujille, koska hiukan joustavalla pinnalla on miellyttävämpää juosta ja kävellä.

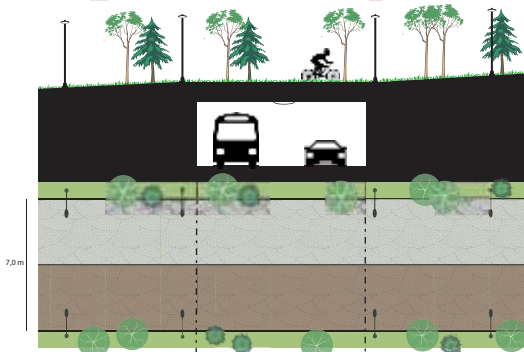
Pintamateriaalit

Ulkoilureittien päällystys on oleellista varsinkin hulevesien takia. Puoliläpäiseviä ja läpäisevää pintaa käytettäessä täytyy salaojitus tehdä oikein, jotta vedet päätyvät hulevesiuomiin.

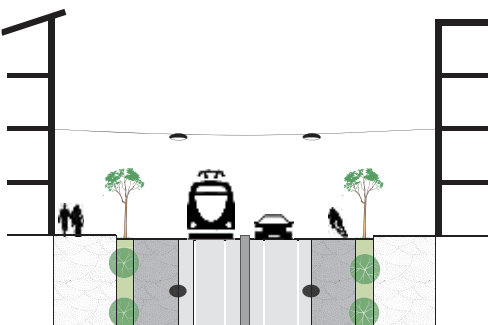
Vettä läpäisevät pinnat ovat keino vähentää tiiviiden pintojen määrän lisääntymisestä johtuvia haittoja. Ne ovat parhaimmillaan alueilla, joilla raskas liikenne ei aiheuta liiallista rasitusta. Vettä läpäisevät betoni- ja luonnonkivipinnat luovat viihtyisyyttä ympäristöön. Niitä yhdistämällä hulevesiratkaisuihin voidaan luoda monipuolisia, esteettisiä ja toimivia ratkaisuja. Likaantumisen vaikutus vedenläpäisevyyteen tulee huomioida suunnittelussa, jotta vedenläpäisevyys säilyy riittävänä koko käyttöiän.

Valaistus

Alueen valaistus hoidetaan led-valaisimilla tai muilla energiatehokkailla valaisimilla. Valot myös valitaan ja suunnitellaan siten, ettei häiritsevää valosaastetta synny. Suurimmat sähkönsäästöt valaistuksessa saavutetaan älykkäällä ohjauksella. Valaisutehoa lasketaan, jos väylällä ei ole kulkijoita. Kun kulkija lähestyy valopylvästä, sensori havaitsee sen ja nostaa valotehoa sekä lähettää tiedon seuraavalle valopylväälle. Kulkijan perässä valaistus himmenee esim. 5 minuutin viiveellä. Käyttäjälle ja asukkaille kaikki tapahtuu huomaamattomasti.

Tunneli ja viherreitti sen yli

Autollinen raitiotieväylä

Palvelukartta

Havainnekuva mobiiliasumisen alueelta

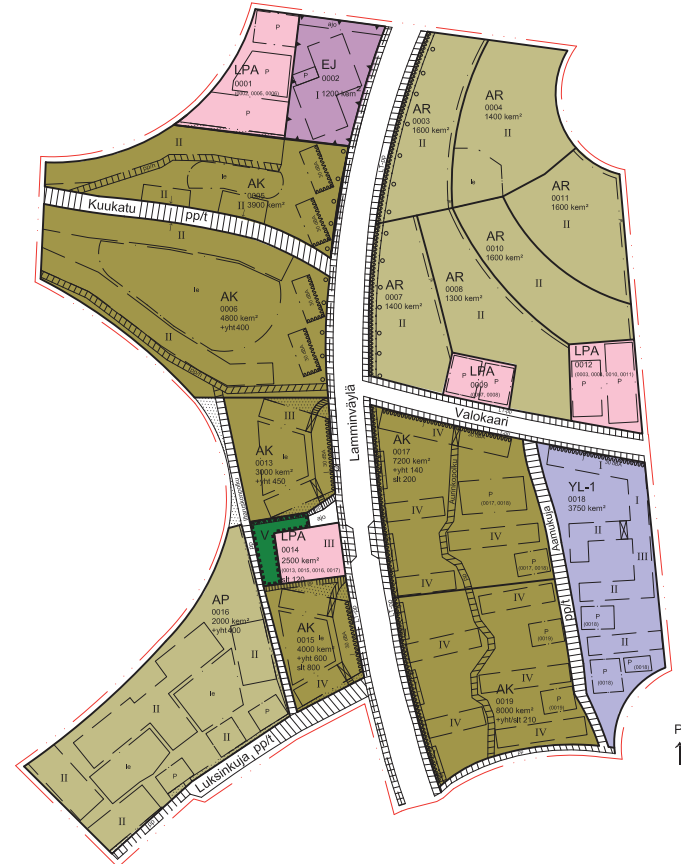
MOBIILIASUMINEN, ELI MINNE PARKKEERAIN TALONI?

Lamminrahkassa sijaitsee mobiiliasumisen koealue. Mobiiliasunto on erikoiskuljetuksessa minne tahansa tasaiselle alustalle siirrettävä asunto, joka ei tarvitse rakennuslupaa. Sitä varten ei tarvitse tehdä maansiirtotöitä tai perustuksia. Mobiiliasunto on tarpeiden mukaan skaalautuva; tilantarpeen kasvaessa tai kutistuessa voi ostaa tai myydä lisähuoneita tarpeen mukaan.

Talotekniikan voi kytkeä kunnallistekniikkaan tai kuljettaa erillisessä tilassa mobiiliasunnon mukana. Mobiiliasuminen on passiiviasumista, johon voi liittää aurinkopaneeleita ja yhdistää muita ympäristöystävällisiä ratkaisuita. Se on myös paljon edullisempi kuin vastaavan kokoinen talo tai kerrostaloasunto ja monin tavoin joustavampi.

KAAVAOTE 1:4000

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan raja.
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.
	Osa-alueen raja.
	Asuinpientalojen korttelialue.
	Rivitalojen ja muiden kytkeytyen asuinrakennusten korttelialue.
	Asuinkerrostalojen korttelialue.
	Autopaikkojen korttelialue.
	Virkistysalue.
	Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue, jolle voi rakentaa päiväkodin, palvelutalon ja/tai senioritalon.
	Jätteenkäsittelyalue.
0123	Korttelinumero.
00 kerr ²	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
0 0 0	Sulussa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.
+yht 200	Luku osoittaa neliömetreinä, kuinka monta neliometriä ilmoitetun kerrosalan lisäksi saa tontilla käyttää asukkaiden yhteistiloiksi
sh 200	Luku osoittaa neliömetreinä, kuinka monta neliometriä ilmoitetusta kerrosalasta saa tontilla käyttää sosiaali-, liike- ja toimitiloihin
+yhtsh 200	Luku osoittaa neliömetreinä, kuinka monta neliometriä ilmoitetun kerrosalan lisäksi saa tontilla käyttää asukkaiden yhteistiloiksi ja/tai sosiaali-, liike- ja toimitiloihin.
iv	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai rakennuksen osan suurimman sallitun kerroskorkeuden.
	Rakennusala.
	Ohjeellinen rakennusala.
	Pysäköimispaikka.
	Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.
	Istutettavan alueen osa.
	Ajoyhteys.
	Katu.
	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie.
	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie, jolla huoltoajo on sallittu.
	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie, jolla tontille/ rakennuspaikalle ajo on sallittu.
	Yleiseen tiehen kuuluva jalankulku- ja pyöräilytie.
	Alueen sisäiselle huoltoliikenteelle varattu alueen osa.
	Istutettava/säilytettävä puurivi.
	Merkinnäällä osoitetaan runkovesijohdon ohjeellinen sijainti.
	Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden äänieristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 30 dBA.
	Merkintä osoittaa, että liikennealue on varustettava meluvallilla tai muulla melua estävällä rakenteella niin, että melutaso pienenee viereisellä korttelialueella/alueella vähintään 30 dBA.
	Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
	Nuoli osoittaa pohjoiseen.

Näkymä keskusta-aukiolle etelästä

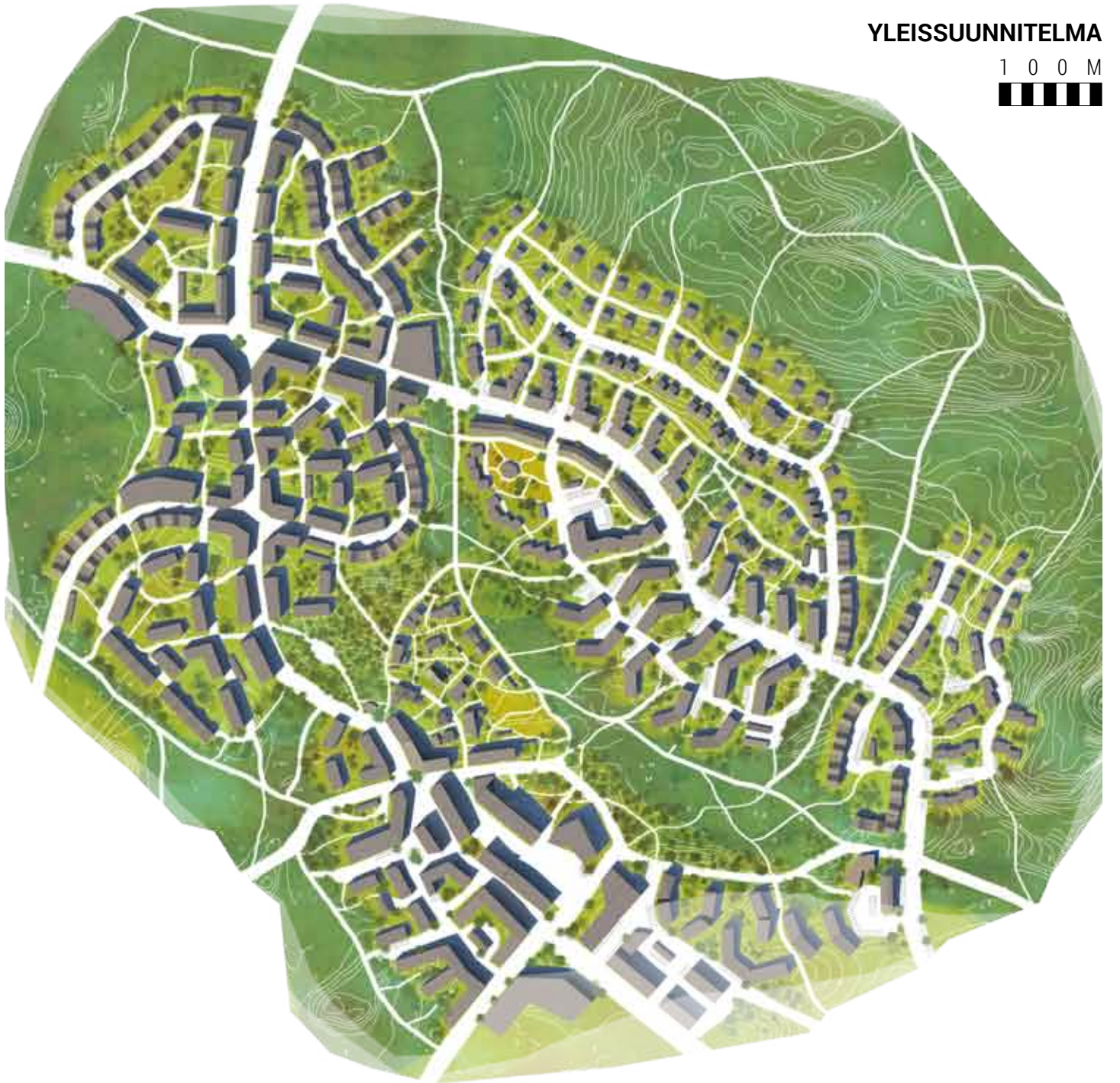
OKSANVIIRI

Lotta Aulamo, Miina Kanko, Jouko Loikkanen

Luonto, liikkuminen ja monimuotoisuus ovat suunnitelmamme pääteemoja. Isommassa kuvassa sekä sosiaalinen että ekologinen kestävyys ovat tärkeitä suunnitteluetiikassamme. Emme kuitenkaan halunneet suunnitella aluetta pelkästään akateemisille, pyöräileville cityvihreille, vaan halusimme sen olevan kaikille ihmisryhmille helposti lähestyttävä. Esimerkiksi joukkoliikenteen ja pyöräilyn suosiminen ei saa tarkoittaa yksityisautoilun estämistä.

YLEISSUUNNITELMA

1 0 0 M

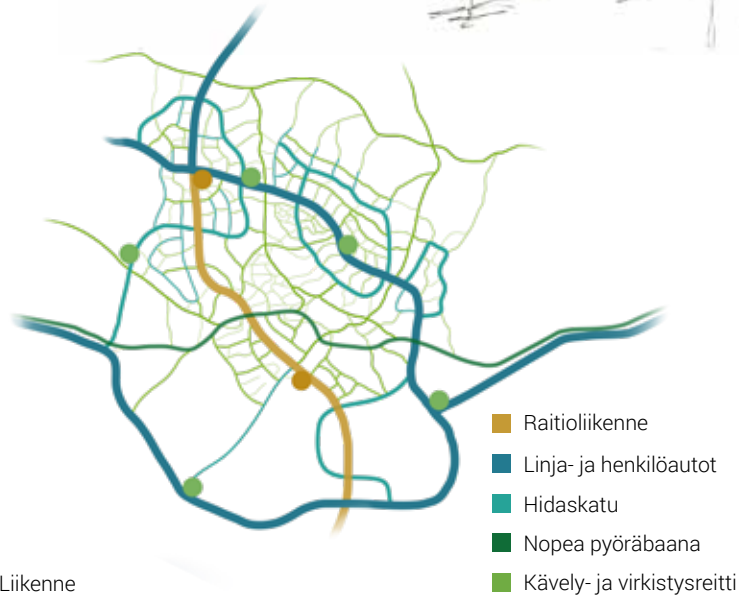

REITIT

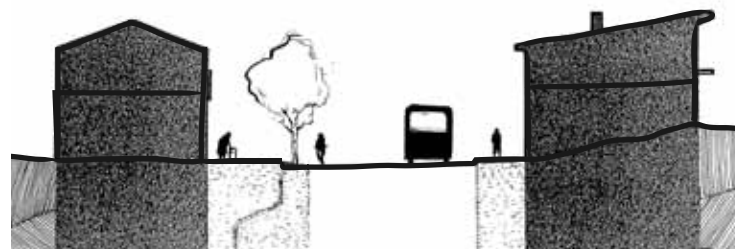
Kulkureitit olivat yksi alueen suunnittelun tärkeimmistä lähtökohdista. Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen reittiverkosta haluttiin tehdä mahdollisimman saavutettava ja suoraviivainen autoteiden kulkiessa hitaampia ja mutkittelevampia reittejä. Tällä pyritään houkuttelemaan asukkaita valitsemaan intuitiivisesti ensisijaiseksi kulkumuodokseen joko polkupyörän tai joukkoliikennevälineen.

Alueen pääväylä on pyhitetty raitiovaunulle ja kevyelle liikenteelle. Katualueen ilmeestä on haluttu aukiomainen ja oleskeluun kannustava. Siksi katualueita ei ole jaettu hierarkkisesti eri liikennemuotojen kesken, vaan raitiovaunut jakavat tilan jalankulkijoiden kanssa. Ainoastaan polkupyörille on oma kaistansa sujuvan ja nopean pyöräliikenteen mahdollistamiseksi. Reunojen rakennusmassat poikkeavat hieman katulinjasta, jotta kadun näkymistä muodostuu kiinnostavia.

Henkilö- ja linja-autoliikenteen pääasiallisena reittinä toimii pääväylästä itään sijaitseva kokoojakatu. Se kulkee pidempää reittiä kuin pääväylä ja siten linja-autot palvelevat alueen itäosan kortteleita, joista matka raitiovaunun reitille muodostuisi suureksi. Tonttien saavutettavuudesta huolehtivat lenkkimäiset hidaskadut, jotka halkovat aluetta pääväylälle ja kokoojakadulle alisteisina. Hidaskatujen ajonopeus pidetään korkeintaan n. 30 km/h tasolla käyttäen kavennuksia ja hidastetöyssyjä sekä pääväylän kohdalla shared space -tyyppisiä risteyksiä.

Liikenne

Katuleikkaus
kokoojakadulta

KESKUSTA – PALVELUT

Työpaikkaomavaraisuuden tukeminen on yksi Lamminrahkan suunnittelun tavoitteista. Alueen palvelut sijoittuvat pikaraitiotien varrelle ja sen läheisyyteen. Alueen eteläreunalle tulee sijoittumaan koulu ja torin yhteyteen on osoitettu kirjasto sekä kauppahallityyppinen eri liiketoimintojen keskus. Keskustassa sijaitsevat myös suunnitelma-alueen ainoat pelkästään liiketoiminnoille osoitetut korttelialueet: suurin osa alueen palveluista ja työpaikoista on tarkoitus sijoittaa sekoittuneesti asumisen yhteyteen. Työpaikkakeskittymät sijaitsevat pikaraitiotielinjan läheisyydessä. Pääväylän pohjoisosassa liiketilat sijoituvat ensisijaisesti asuinrakennusten kivijalkoihin. Keskustan ulkopuolella vain risteyskohtien aukioilla palveluja on laajemmin ja paikoista on pyritty suunnittelemaan oleskeluun ja siten kuluttamiseen kannustavia, viihtyisiä tiloja. Keskusta-alueella on kauppahallin lisäksi paikka keskikokoiselle päivittäistavarakaupalle. Pienempiä kauppoja sijaitsee soveltuvilla, keskeisillä paikoilla asuinalueilla.

Korttelikohtaisten leikkivälineiden lisäksi alueen itälaidan pientaloalueella sijaitsee suurempi yleinen leikkipuisto. Kokoojakadun varressa, keskustan koillispuolella sijaitsee erityisryhmien palveluasumiseen tarkoitettu korttelialue, jossa hoivapalvelut ovat välittömästi saavutettavissa. Koulun läheisyyteen on osoitettu liikuntapuisto. Keskustan pohjoispuolelle lounais-koillis-suuntaisen viherväylän ja pääkadun risteyksessä rinteessä on paikka kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa mahdollistavalle ulkoilmalavalle. Pääväylän pohjoispuoliskon varteen on osoitettu paikka myös päiväkodille.

ASUMINEN

Vapaaseen liikkumiseen, yhteisölliseen pihapiiriin ja uusien rakennustapojen ja materiaalien tukemiseen tarkoitettu asumisen pilottihanke sijaitsee aivan alueen keskustan kupeessa. Alueen rakennukset saavat muotoutua mahdollisimman vapaasti, kuitenkin siten, ettei alueen vapaa kulku vaikeudu ja korttelitiiveys pysy korkeana. Kortteli toimii Lamminrahkan asujille ja vierailijoille mielenkiintoisena läpikulkureittinä sekä vierailukohteena ja tarjoaa mahdollisuuden palstaviljelyyn.

Erialaisten asuntotyyppien, asumismuotojen ja asujien sekoittuminen oli lähtökohdana asuinalueiden suunnittelussa. Monimuotoisuus tuottaa mielenkiintoista ja viihtyisää ympäristöä sekä tukee lähipalveluiden ja ympäristön koko-aikaista käyttöä.

Suurkortteleiden reunaosissa sijaitsee townhouse-tyyppisten asuntojen alue. Alueen autopaikat ovat sijoitettu rakennusten väliin jääviin autotalleihin, jotka kytkevät rakennukset toisiinsa. Osittain jaetut sisäpihat ja yksityiset tontit avautuvat ympäröiville viheralueille.

Kokoojakadun ympärillä sormimaiset, korpikuusenpuistoon kurottuvat pienkerrostalot tuovat vaihtelua umpinaisemmille kortteleille. Funktistyylinen sormimaisuus tukee vapaata liikkumista puistosta asuinalueille.

Vapaaseen liikkumiseen keskittyvä pilottihankealue

Kokoojakadun ympäristöä

Alueleikkaus
pientaloalueesta

VIHERALUEET

Eräänä osayleiskaavan kantavana ajatuksena ovat aluetta halkovat viherväylät. Ajatusta on suunnittelussa kunnioitettu ja viherväyliä hyödynnetty suoraviivaisten ja nopeiden kevyen liikenteen reittien toteuttamiseksi. Asuin-kortteleiden sisäisillä kevyen liikenteen väylillä ruokitaan viherväyliä, jotka tarjoavat sekä nopeita yhteyksiä alueen osien välillä että mahdollisuuksia liikua luonnontilaisilla virkistysalueilla jokapäiväisten matkojen yhteydessä. Alueen halki kulkee lisäksi laajempaa aluetta palveleva itä-länsi-suuntainen pyöräilyn pääväylä, joka mahdollistaa Kangasalan ja Tampereen välisen työmatkapyöräilyn.

Viherväylät mahdollistavat myös monipuolisen virkistyskäytön ja vapaa-ajan liikkumisen. Tavoitteena on ollut,

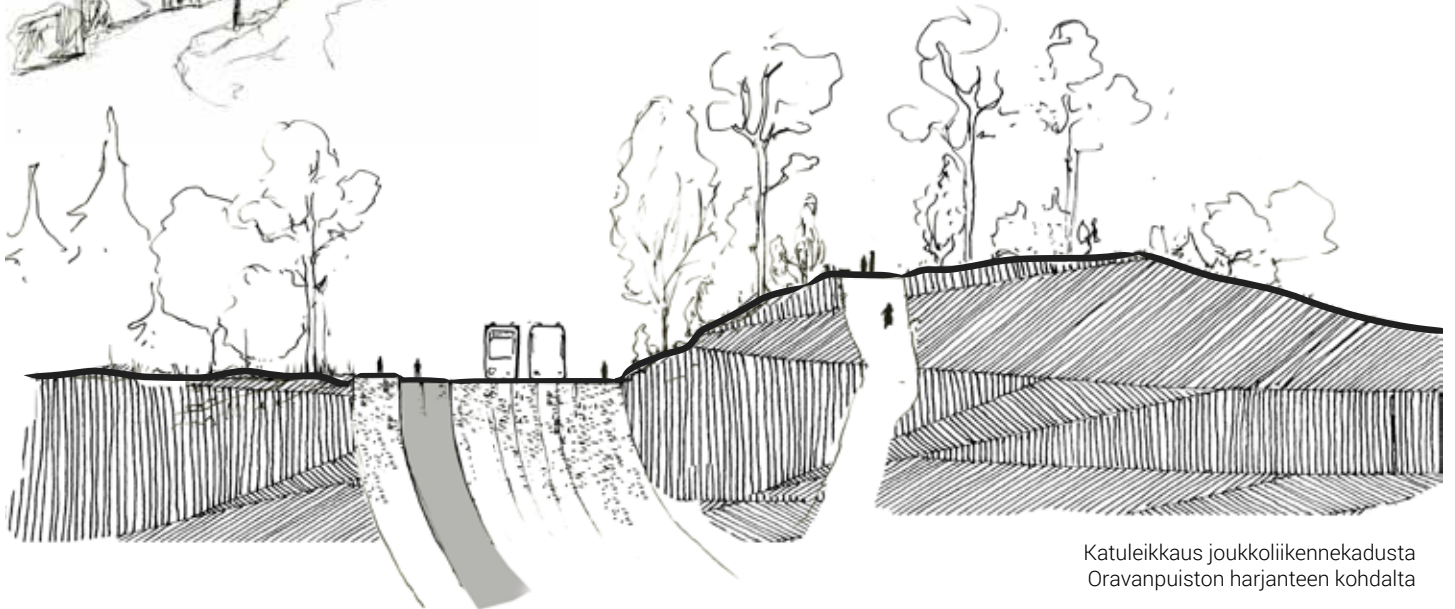
että kaupunkimainen elämäntapa ja luonnossa liikkumisen mahdollisuudet limittyvät saumattomasti. Esimerkiksi talviselta hiihtolenkiltä voi poiketa helposti keskusta-alueen kahviloihin nauttimaan kupposen kuumaa. Suunnitelma-alueen kaakkoisosassa sijaitsee luontokeskus, josta alkaa laajempi aluetta kiertävä luonto- ja virkistysreitti vaativampia luonnossaliikkumistarpeita varten.

Liikuntapalvelut ovat helposti saavutettavissa kaikkialla suunnitelma-alueella. Viherväyliä risteyskohdissa on laajoja virkistysalueita, joihin voidaan sijoittaa pieniä pelikenttiä ja kuntoiluvälineitä. Suunnitelma-alueen kaakkoiskulmasta alkaa laajempi alueellinen luontoreitti, jonka käyttäjiä palvelee reitin lähtöpisteessä luontokeskus. Keskusta-alueen välittömässä yhteydessä on osayleiskaavassa koulun läheisyyteen osoitettu liikuntapuisto, joka mahdollistaa vaativimmat harrastustarpeet, kuten täysikokoiset pelikentät ja kuntosalit.

Luonnoksia

Katuleikkaus joukkoliikennekadusta
Oravanpuiston harjanteen kohdalta

KUUSENKERKKÄ

Aksonometria keskustakortteista

Verna Isomursu, Hanna Jaakonmäki, Annu Kumpulainen, Ville Lahtinen

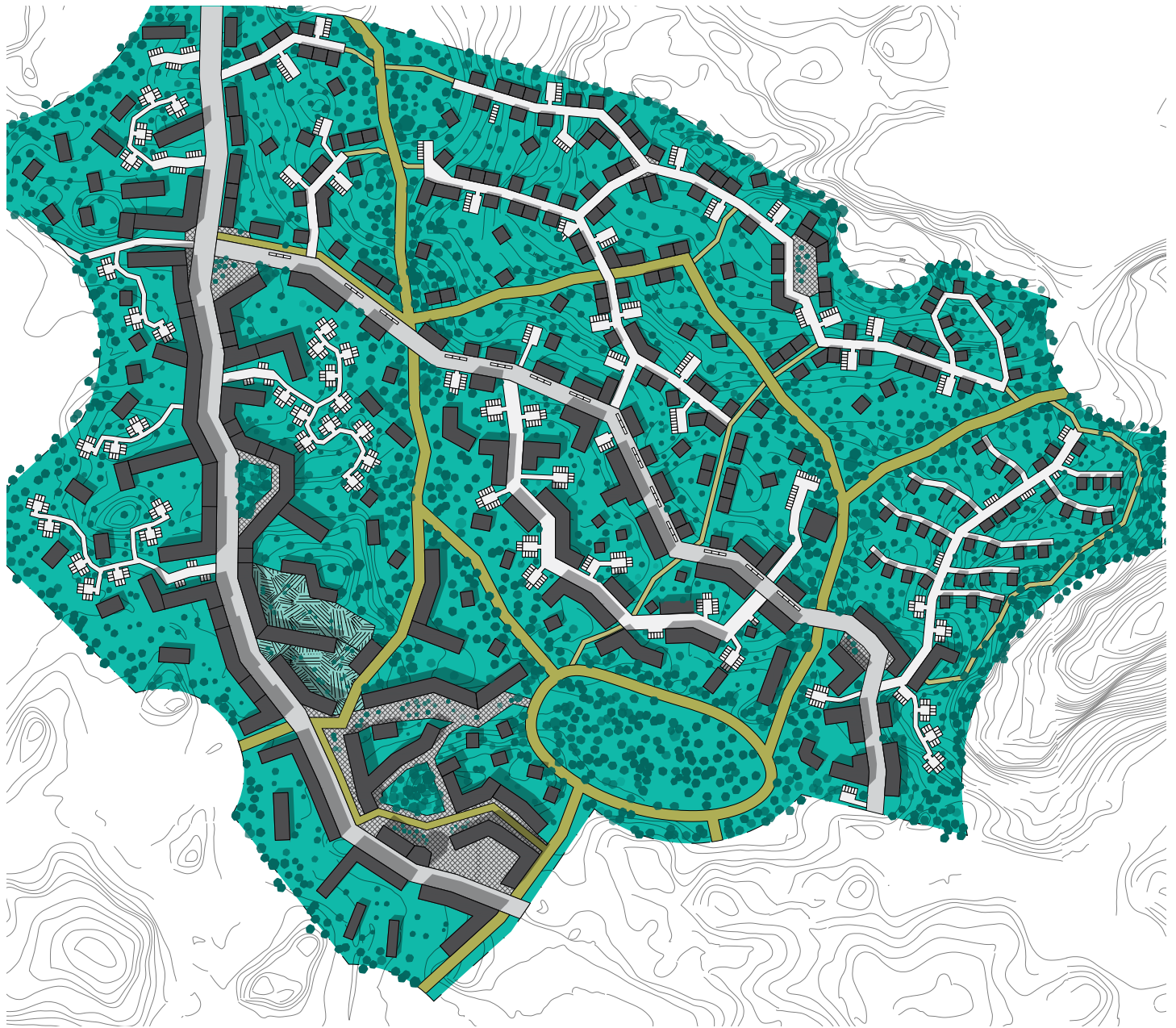
Lähtökohdana Kuusenkerkän suunnittelussa oli luonnon ja rakennetun ympäristön välinen liukuma: ulkoilmaelämän yhdistyminen urbaaniuteen. Koska alue on nykytilassaan luonnonmukainen virkistysalue, haluttiin suunnitelmassa sisällyttää näitä piirteitä myös paikalle tulevaan rakennettuun ympäristöön. Tätä tavoiteltiin esimerkiksi sekoittuneella kaupunkirakenteella, jossa eri rakennustyypit polveillen sulautuvat viheralueisiin.

Luonnonläheisyys vaikutti suunnitelmassa paitsi kaupunkikuvallisesti, myös pyrkimyksenä järjestää alueen liikenneverkosto pyöräilyä ja julkista liikennettä tukevaksi. Alueen sijainti pyöräiltävän matkan päässä kummastakin lähiseudun keskustasta kannusti kehittämään sen sisäisen kevyen liikenteen verkoston toimivaksi, jotta pyörä olisi realistinen vaihtoehto autolle. Myös alueelle suunnitteilla oleva raitiotie oli tärkeässä roolissa Kuusenkerkän muotoutumisessa, toimien alueen rakentamisen painopisteenä.

YLEISSUUNNITELMA

1 0 0 M

ALUEET

Kuusenkerkän eteläosassa sijaitsee korkeamman rakentamisen keskusta-alue sekä sitä ympäröivä tiivis pienkerrosta-alue. Koillista kohti mentäessä mitta-kaava pienenee: matalan pienkerrosta-lorakentamisen alueen kautta siirrytään yksikerroksisten pientalojen mitoittamaan ympäristöön. Koillisrinteen pientalot ovat pääsääntöisesti puolitoisterroksisia.

Aluetta halkoo kaksi viherreittiä: itä-laidalla koillis-lounaisuuntainen ja länsilaidalla pohjois-eteläsuuntainen. Näillä viherreiteillä sekä niiden halkomilla laajemmilla viheralueilla säilytetään alueen luonnontilaista puustoa. Tämä linkittää Kuusenkerkän alueen sitä lännessä ja koillisessa rajaavaan rakentamattomaan metsään. Etelälaidalla keskustan tuntumassa sijaitseva metsäaukio toimii luonnontilaisena virkistysalueena, jota halkovat pitkospuut. Länsilaidalla sen jatkeena toimii urbaani viherreitti, joka yhdistää viheralueen kukkulalla sijaitsevaan keskuspuistoon ja sitä kautta keskustan torimaiseen aukiioon.

Korkeampi rakentaminen keskittyy alueen länsilaidalle, sen läpi kulkevan raitiotiekadun ympärille. Keskustorin ja -puiston lisäksi raitiotiekadun varrella on kaksi muuta aukiota: luonnontilainen metsätasku sekä raitiotiekadun ja kokoojakadun risteykseen sijoittuva aukio, jonka laidalla sijaitsee alueen pohjoinen palvelukeskus. Nämä tekevät myös raitiotiekadusta eräänlaisen vaihtelevan viherreitit, jossa kaupunkimainen katutila avautuu välillä vehreiksi taskuiksi.

Aksonometria kokoojakadulta

Aksonometria pääkadulta

Aksonometria rinnetaloualueelta

REITIT

Kuusenkerkän tärkeimmät liikennereitit voidaan pääsääntöisesti jakaa kolmeen väylään tai verkostoon. Niitä ovat raitiotielinjaan tukeutuva pääkatu Lamminrahkan runkotie, Lamminrahkan kiertotie, joka keskittää alueella tapahtuvan auto liikenteen, sekä nopean pyöräilyn väylien muodostama verkosto. Kaikkien pääväylien yhteydessä on myös jalkakäytävä, joka mahdollistaa turvallisen jalankulun. Liikkuminen asukkaiden parkkipaikoille tapahtuu jaetun tilan periaatteen mukaan toimivia tonttikatuja pitkin. Tämän lisäksi alueella on kevyen liikenteen väyliä, jotka on tarkoitettu ensisijaisesti jalankulkuun ja rauhalliseen pyöräilyyn.

Erillisen, kattavan pyörätieverkon ansiosta pyöräily on nopea ja turvallinen liikemismuoto Kuusenkerkässä. Pyöräilyn runkolinjat yhdistyvät muihin reitteihin tehden koko alueesta pyöräillen helposti saavutettavan. Pyöräväylällä on kaksi kolme metriä leveä kaistaa sekä erillinen jalankulkijakaista.

Tonttikadut ovat leveydeltään minimimitoitettuja, ja samaa tietä käyttävät sekä jalankulkijat että autot. Vaikka pääasialliset pyöräily- ja jalankulkuväylät ovat erikseen, on tonttikatujen autoliikenne liikenneturvallisuuden vuoksi minimoitu. Läpiajo lenkkimäisillä tonttikaduilla on estetty esimerkiksi määrittämällä osa matkasta kevyen liikenteen väyläksi. Nopeusrajoitus tonttikaduilla on 20 kilometriä tunnissa. Tien leveys on kahden rinnakkaisen autokaistan tarpeen täyttävä 6 metriä, mutta lähtökohtana on tien keskellä kulkeva yksittäinen autokaista. Sitä reunustavat puolentoista metrin levyiset jalankulku- ja pyöräkaistat, joita vastakkainajotilanteessa voidaan käyttää ohitustilana. Mielikuvaa autoilijoille ja pyöräilijöille varatuista erillisistä kaistoista voidaan tukea esimerkiksi päällystämällä

Liikennekaavio

Pysäköintikaavio

Autottomat korttelit

teiden reuna-alueet erivärisellä pinnoitteella.

Lamminrahkan runkotie muodostuu kahdensuuntaisista raitiovaunukaistoista sekä niiden välissä kulkevasta yhdestä autoilun ohituskaistasta. Tämä on tarkoitettu lähinnä tilanteisiin, joissa kaksi raitiovaunua kulkee vastakkain. Lisäksi kadun molemmin puolin on kevyelle liikenteelle tarkoitettuja jalkakäytäviä, joka toisella reunalla erottuu ajokaistoista kapealla puustokaistaleellä. Keskusta-alueen läpi kulkeva Lamminrahkan runkotien osuus on täysin autoton, sekä myös keskimmäisen autokaistan verran kapeampi.

PYSÄKÖINTI

Pysäköinti on alueella pyritty sulauttamaan rakentamisen lomaan. Paikoitus-alueet ovat pääsääntöisesti pieniä, 6–9 parkkipaikan muodostamia yksiköitä, jotka on ripoteltu rakennusten väliin siten, että ne pyrkivät jatkamaan rakennusten muodostamia linjoja. Näin jokaiselle rakennukselle jää oma piha-alueensa, eivätkä puiden erottamat paikoitusyksiköt hallitse näkymää missään osassa Kuusenkerkkää. Mittakaava paikoituksessa, kuten rakennuksissakin, on pyritty pitämään ihmillisenä. Tämän lisäksi kokoojakadun varrella on taskuparkkipaikkoja, jotka vuorottelevat puurivistöjen kanssa. Näin parkkipaikat eivät muodostu liian hallitseviksi kadun yleisilmeelle.

Keskusta-alue on täysin autoton, joten sinne ei ole mitoitettu asukasparkkipaikkoja. Alueen pohjoispuolella, autottoman vyöhykkeen rajalla on kuitenkin kahteen tasoon rakennettu ja viherkansin peitetty parkkitalo noin 350 autolle. Tämä kattaa ympäröivän kerrostaloalueen paikoitus-tarpeen, ja päällekkäiskäyttöön perustuen myös keskustaan kulkevien ihmisten pysäköintitarpeen päiväsaikaan.

IDENTITEETTI

Reittimäisyys ja luonnonläheisyys ovat kantavia teemoja Kuusenkerkän alueen toiminnoissa. Etelälaidan luonnontilaisista Lamminrahkan lähdepuistoa halkovat esteettömäksi mitoitetut pitkospuut levikkeineen, ja niiden varrelle voidaan sijoittaa esimerkiksi asukkaiden yhteinen grillikota. Puiston luoteislaidasta lähtevää viherreittiä seuraa pyöräväylä, jonka varrella on asukkaiden yhteisiä pienviljelylaatikoita. Nämä hyvien kevyen liikenteen yhteyksien varrelle, keskeisille paikoille sijoitetut puistoalueet linkittyvät toisiinsa, ja voivat toimia sosiaalisina kiinnekohtina alueen asukkaille.

Alueen palvelut keskittyvät keskustaluokalle, Cityketun torin laidalle. Torin ja viereisen puiston rajalle, Lamminrahkan runkotien varrelle sijoittuu ympä-

ristöstään esiin nouseva 6-kerroksinen rakennus. Tasakattoisena ja kahta kerrosta ympäröiviä rakennuksia korkeampana toimii keskustan maamerkinä, ja voi koota pohjakerroksiinsa esimerkiksi alueen kulttuuripalveluita. Ympäröivien rakennusten maantasokerrokseen voidaan sijoittaa esimerkiksi Lamminrahkan kirjasto ja alueen oma pieni kauppahalli. Lisäksi toriaukiolla on kesäaikaan hyvin tilaa ravintoloiden ja kahviloiden terasseille. Toriaukio linkittyy kulmittain keskuskukkulalla sijaitsevaan Cityketun puistoon. Lamminrahkan lähdepuiston ja Cityketun puiston välillä kulkee urbaanimpi viherkaistale, Cityhuuhkajan puisto, joka liittää viheralueet toisiinsa.

Cityketun torin ja -puiston lisäksi Lamminrahkan runkotien varrella on kaksi muuta aukiota: Noin puolivälissä suunnittelualuetta sijaitseva metsätasku,

sekä Lamminrahkan kiertotien risteyksessä oleva pieni toriaukio, jonka laidalla on paikka pienelle päivittäistavarakaupalle. Aukiot luovat myös runkotiestä oman viherreitinsä, jolla luontoalueet vuorottelevat keskustamaisen katutilan kanssa.

Suunnittelualueen länsiosassa, pientaloalueen ja rinnealueen väliin jäävällä vyöhykkeellä sijaitsee päiväkotitalo. Pyöräväylien risteyskohdassa, Lamminrahkan kiertotien kupeessa se on helposti saavutettavissa kaikkialta suunnittelualueelta. Samalla kiertotietä reunustavat rakennukset kuitenkin erottavat päiväkodin piha-alueineen vilkkaasti liikennöidystä autotiestä. Viereistä viherkaistalea seurailleen kulkee lapsille tarkoitettu virikkeellinen leikkireitti, joka päiväkodin yhteydessä ja kahden pientaloalueen välissä on lapsiperheille otollisella ja turvallisella paikalla.

Näkymä tonttikadulta

Alueleikkaus, rinnetalot

Alueleikkaus, pääkatu

Alueleikkaus, kokoojakatu

Katuleikkaus, kapea pääkatu

Näkymä keskustorilta

Näkymä pyöräilybaanalta

- C** Keskustatoimintojen korttelialue
- AL** Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue
- AK** Asuinkerrostalojen korttelialue
- AR** Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue
- AP** Asuinpientalojen korttelialue
- P** Palvelurakennusten korttelialue
- LPA** Autopaikkojen korttelialue
- Puisto
- Lähivirkistysalue
- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva
- Korttelin, korttelinosan ja alueen raja
- Ohjeellinen tontin raja

- Osa-alueen raja
- Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja
- 12** Korttelin numero
- 1** Tontin tai ohjeellisen tontin numero
- II** Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun
- 360** Luku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa rakennusalan rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä
- Katu
- Joukkoliikenteelle varattu katu/tie
- Pihakatu
- Jalankululle varattu katu/tie
- Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie
- Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/tie, jolla huoltoajo on sallittu
- Ohjeellinen ajoyhteys

- Istutettava alueen osa
- Katuaukio/tori
- Rakennusala
- Nuoli osoittaa rakennusalan sen sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni
- Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva
- Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa
- Alueen osa, joka varataan luonnon kokemiseen luonnontilaisena kokonaisuutena ja voi sisältää näköalapaikan ja/tai luontopolkuja.
- Pysäköimispaikka
- Istutettava puurivi

KAAVAOTE 1:4000

Havainnekuva vapaan kaavan siirtolapuutarha-alueelta

KUJASTUS

Iina Myrsky, Samuli Saarinen, Teea Suominen, Iida Venäläinen

Suunnitelman ideana oli kehittää yhteyksiltään ja pääpiirteiltään yhtenäinen kokonaisuus. Alueen eri osiin haluttiin kuitenkin tietoisesti paikan edellytysten ja kokonaisuuden kannalta kehittää ominaisia piirteitä ja tyyliä. Suunnittelualueella on pyritty luomaan mahdollisimman monipuolinen asukaskanta. Hyvien julkisten yhteyksien ja viihtyisän ja luonnonläheisen ympäristönsä ansiosta alue soveltuu hyvin niin opiskelijoiden, lapsiperheiden kuin vanhustenkin kodiksi. Kortteleissa on pyritty yhdistelemään usean tyyllisiä eri asuntotyyppisiä.

Julkisen liikenteen pääkadun varressa sijaitsee urbaanimpaa ja korkeampaa pienkerrostalo- ja town-house -henkistä rakentamista, kivijalan liiketiloineen. Toisin kuin muualla Lamminrahkan pohjoisosassa, urbaani asuminen ei keskity vain pääkadun varrelle vaan leimaa koko keskustaa. Suunnittelualueen luoteisosassa sijaitseva tiivis puukortteleista muodostuva orgaaninen ruutukaava tavoittelee pienimittakaavaista puutalo-alueita keskimäärin 0,6 tehokkuudella. Alue kietoutuu tiiviisti ratikkayhteyksien varteen lyhyen välimatkan päähän ratikkapysäkeistä tarjoten mahdollisuuden autottomaan elämäntapaan tai esimerkiksi kortteli-auton käyttämiseen.

Koillisosan metsäiset rinteet rakennetaan 0,15 aluetehokkuudella eli hyvin väljästi. Paritalot ja kytketyt omakotitalot muodostavat viihtyisiä pihapiirejä joissa useampi perhe asuu samassa pihassa. Perheet voivat rakentaa tontilleen esimerkiksi kasvihuoneen, grillikatoksen, leikkimökin lapsille tai pihasaunan. Samalla tontilla rakentamisen idea on tehdä asumisesta yhteisöllisempää.

YLEISSUUNNITELMA

1 0 0 M
■■■■■■

Puuntalokorttelialueella townhousehenkisesti osiin jaoteltu rakennusmassa luo vaihtelevan ja pienimittakaavaisen katuseinämän ja kivijalkataso mahdollistaa pienimuotoisen liike- tai työtilan helposti asunnon yhteydessä. Metsän laidassa korttelit päättyvät matalaan paritaloriviin, jonka tontit avautuvat kohti metsää. Pihapiireihin on lisäksi varattu tilaa yhteiskäyttöön piharakennuksiin esimerkiksi sauna- tai pajatiloja varten. Lisäksi siirtolapuutarha-alueella on tarjolla pienviljelypalstoja pihojen asukkaille.

Keskustassa korttelirakenne noudattaa puutaloalueen korttelirakennetta mutta kortteleiden koko ja muoto hajoavat ja pääpiste siirtyy korttelien sisäisistä pihapiireistä mielenkiintoisiin katumaisemiin.

Vapaan kaavan alueella voi yhdellä tontillakin olla sekoittunut rakennuskanta. Siellä voi sijaita niin kerrostaloja, omakotitaloja kuin siirtolapuutarhamökkejäkin. Alueella vallitseva kokeellisen rakentamisen idea tekee siitä monipuolisen. Käytännössä alue voi järjestyä siten, että omakotitalotkin kuuluvat samaan taloyhtiöön. Asukkailla on osakkeet, joilla he hallinnoivat omaa aluettaan ja osallistuvat yksinään sillä olevan rakennuksen hoitoon. Alue soveltuu hyvin ryhmärakennuttamiseen. Tulevat asukkaat voisivat valikoitua jo sillä perusteella, että he tahtovat asua kyseisen kaltaisella alueella yhteisöllisesti. Yhdessä he voisivat tehdä alueesta laadukkaan.

Rinnealueella rakennusmassat jakaantuvat maastonmuotojen mukaan kaari-maisiin muodostelmiin. Rakennukset muodostavat suojaisia pihapiirejä ja yhteinen piha ja rakennusten keskelle saaden aurinko etelästä tai lounaasta. Ketjutetut talot mutkittelevat rinteillä maaston mukaan orgaanisesti.

LIKKUMINEN

Lamminrahkan osayleiskaavaluonnoksen suunniteltua julkisen liikenteen linjaa korjattiin jotta sen kattamaa asutusta määrää saatiin kasvatettua ja rakennetta tiivistettyä kiinni linjaan. Linjan korjauksessa otettiin huomioon maastonmuodot ja uusi tie kulkee jyrkkimpien maastonmuotojen sivuise. Yksityisautoilu on ohjattu kiertämään alueen itäpuolella rauhoittaen suunnittelualueen länsiosat kevyelle liikenteelle. Kevyen liikenteen keskeisten yhteyksien kohdalla katu on levennetty ja varustettu jalankulkusaarekkeella. Myös ylityskohtien kadun reikälaatta-pinnoitteella korostetaan kevyen liikenteen yhteyksiä ja näin luodaan turvalliset ja selkeät ylityspaikat luonteville paikoille. Samalla nurmikoitunut reikäkivipinnoite korostaa viheryhteyksien visuaalista ilmettä. Kiertotielle on suunniteltu myös bussiliikenneyhteydet palvelemaan Lamminrahkan itäosien asukkaita.

Toinen keskeinen tekijä alueen liikkuamisen kannalta on Ojala-Lamminrahka-akseli, jonka yhtenäinen kevyen liikenteen väylä kulkee viheryhteyksien kautta. Sen varrelle on keskitetty keskeisiä palveluita kuten tarha ja pienkauppa pohjoisessa ja keskustan viherakseli. Yhteys mahdollistaa myös virkistysalueiden helpon ja turvallisen saavuttamisen.

KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄT

Suunnitelmassa kevyen liikenteen runkoväylinä toimivat alueen halki kulkevat viheryhteydet, jotka yhdistyvät kaupunkirakenteen väyliin. Leveydeltään vaihtelevat kevyen liikenteen väylät muodostavat vaihtelevia tilasarjoja ja luo viihtyisiä suvantomaisia oleskelutiloja. Vastaavasti talvella kadunlevennykset tarjoavat paikkoja lumenluonnille jolloin kuljetuskalustoa ei tarvita tiiviissäkään korttelirakenteessa.

Suunnittelualueen luoteisosassa sijaitsevalla puutalokorttelialueella organisoitun ruutukaavan luoma katutila luo hyvät mahdollisuudet eloisalle ja turvallisuudelle oleskelulle julkisena ja paikoin korttelien sisäpuolella puolijulkisina tiloina. Keskustassa kevyen liikenteen reitit jatkuvat kaupunkimaisemana puutarhabulevardina joka toimii toisena väylänä vilkkaan joukkoliikennepääkadun ohella keskustan läpi. Rinnealueella reitit taas mutkittelevat metsäisen

Katuleikkaus pääkadulta

Katuleikkaus keskustasta

Katuleikkaus pohjoisemmalta pääkadulta

Liikennekaavio

- P** Parkkitalo
- Raitiolinja
- Bussireitti
- Autotie
- Pyöräreitti

Palvelukartta

- Päiväkoti
- Koulu
- Työhuone- ja toimistotilaa
- Myymäla- ja yritystilaja
- Keskustan palvelut
- Päivittäistavara kauppa
- Yhteiskäyttöiset saunat ja yleinen uimaranta
- Parkkitalot
- Roskien aluekeräyspiste
- Urheilukentät

maiseman läpi toimien samalla hoidettuina ja valaistuina ulkoilureitteinä. Siirtolapuutarhamökkien koillispuolella oleva asuinalue sijaitsee samalla tontilla ja näin ollen alueen läpi on tarpeellista tehdä vain pelastustiet. Alue saadaan täten rauhoitettua turhalta autoliikenteeltä ja se voidaan mittakaavallisesti suunnitella kevyelle liikenteelle sopivammalla tavalla. Alueella liikkuminen tapahtuu pelastusteiden lisäksi pienempiä kävelykatuja käyttäen.

PALVELUT

Suunnitelualueella palvelut on pyritty sijoittamaan helposti tavoitettavaksi tiiviisti rakennetun julkisen liikenteen reitin varteen. Palveluiden tiivistymät keskittyvät julkisen liikenteen pysäkkien yhteyteen pohjoisosan pienemmäksi palvelukeskittymäksi ja eteläosan vahvemmin koko Lamminrahkaa palvelevan toriympäristön tuntumaan. Lamminrahkan koulu sijoitetaan hyvien liikenneyhteyksien varteen keskusta-alueen tuntumaan. Katulinjan sijaan koulu siirrettiin syrjään urheilupuiston tuntumaan hyvien kevyen liikenteen väylien varteen. Näin koulu hyödyntää luontevasti urheilupuiston palveluita ja voi toimia vastaavasti koulukäytön ulkopuolella harrastuskäytössä. Lähituo- tantomaa tukeva kauppahalli ja sen parina toimiva tori sijaitsevat keskustan tuntumassa, kun taas pienemmälle elintarvikekaupalle on varattu tilaa kiertotien ja pääväylän risteyskohdassa raitiotie- pysäkin tuntumassa. Myös keskustan pohjoispuolella sijaitsevalla tiiviillä puukorttelialueella on yhdistetty pienimuotoista toimistotilaa ja liiketilaa rikastamaan katukuvaa ja mahdollistamaan paikallisten pienyrittäjien toiminnan Lamminrahkan alueella.

Aksonometria kyläkorttelien alueelta

VAAPUKKA

Helinä Inkinen, Meliina Rantalainen, Tytti Tulisalo, Marjukka Päivärinta

Autoilun vähentäminen, asumistyyppien monipuolisuus, viheralueilla virkistäytyminen, monenlaisten asukkaiden huomioiminen sekä yhteisöllisyys toimivat suunnitelmamme lähtökohtina.

Halusimme luoda erityyppisiä asuinalueita, joilla on omanlaisensa identiteetit. Siispä jokaiselle pitäisi löytyä Lamminrahkastamme jotain! Olemme pyrkineet suunnittelemaan kokonaisuuden, joka aktivoi alueen asukkaita käyttämään tilaa ympärillään ja olemaan yhteisöllisiä. Haluamme Lamminrahkasta alueen, jonka asukkaat voivat kokea omakseen ja tehdä siitä yhdessä viihtyisän paikan asua. Sloganimme onkin "Share it - Use it".

YLEISSUUNNITELMA

1 0 0 M

Suunnittelualue sisältää asuinkortteleita ja asumista tukevia toimintoja. Pääkadun varsi on alueen tiiveimmin asuttu osa, sillä pääkadulta on monipuolisimmat liikenne yhteydet alueen ulkopuolelle.

Viheralueet ovat tärkeässä osassa suunnitelmassa. Osayleiskaavassa määrätyt viherväylät toteutuvat itä-länsi-, etelä-pohjois- ja lounas-koillinen -suunnissa. Viherväylillä metsä säilytetään mahdollisimman luonnontilaisena, jolloin viherväylä luonnon kulkureittinä täyttää tarkoituksensa.

Viherväyliin yhdistetään kevyen liikenteen reittejä, joita pitkin pyöräileminen

ja lenkkeily onnistuu mukavassa ympäristössä.

Suunnittelualueelle sijoitettiin mm. seuraavia palveluita: koulu alueen eteläosaan, päiväkotia alueen pohjoisosaan, monitoimitalo pääkadun varrelle, viljelypuutarha alueen keskiosaan ja ratsastustalli alueen itäosaan.

ALUEET

Suunnittelualueelle rakennetaan useita toisistaan poikkeavia kortteleita. Tavoitteena on muodostaa pienalueita, joilla on tunnistettavia piirteitä ja omanlaisensa identiteetti.

Suunnittelualueen eteläosassa korttelit ovat tiiviitä, lähes umpinaisia kortteleita, jotka muodostuvat viisi- ja kolmikerroksisista kerrostaloista sekä kaksi- ja kolmikerroksisista puutaloista. Korttelien sisäpihat ovat autottomia ja tiiviitä puutarhamaisia pihoja. Pääkätua pohjoisen suuntaan kuljettaessa pääkadun länsipuolen korttelit koostuvat pitkänmallisista 3-5 -kerroksisista käärmetalloista ja U:n muotoisista pitkänmallisista rakennusmassoista. Näissä rakennuksissa pyritään korkeaan ja tiiviiseen asumismuotoon, joka tukee tehokasta joukkoliikennettä. Kerroskorkeudet pidetään kuitenkin maltillisina, jotta alueella säilyy pikkukaupunkimainen ja vehreä ilme.

Pääkadun ja bulevardin itälaidalla on townhouse -asuinrakennuksista koostuva korttelikokonaisuus. Puiston puoleisen rakennusjonon rakennuksiin on yhdistetty alimpaan kerrokseen liiketilaa esimerkiksi kahviloille tai ravintoloille, jotka ovat yhteydessä bulevardiin. Inspiraationa ja malleina townhouse -tyyppisiin ovat olleet alankomaalaiset

Aksonometria keskustakorttelista

Aksonometria minitaloalueelta

Näkymä bulevardilta

tiivistä ja matalaa rakentamista edustavat drive-in -talot, joihin on yhdistetty sisäinen pysäköinti.

Pääkadun pohjoisosassa kadun itäpuolella on suuri townhouse -kortteli, joka koostuu kaksi- ja kolmikerroksisista rakennusmassoista. Kortteleiden keskelle muodostuu iso piha-alue, joka tukee yhteisöllistä ja aktiivista asumista.

Suunnittelualueen pohjoisosassa sijaitsee omakotitaloalue, jonne on tehty varauksia yksi- ja kaksitasoisille omakotitaloille. Alue on verrattain tiiviiksi suunniteltu, ja pihat ohjataan sijoittamaan lähtökohtaisesti kortteleiden sisäosia kohti niin, että rakennusmassat sijoittuvat kadun puolelle. Pohjoisimmassa osassa tontit rajoittuvat metsään.

Alueen itäosassa viljelyalueen pohjoispuolella sijaitsee minitaloalue, joka koostuu siirtolapuutarhamökeistä jalostetuista pientaloista. Minitalot ovat yksi- ja kaksitasoisia n.50-100 m² asuntoja ja ne sijoittuvat pienikokoisille tonteille muodostaen tiiviin, mutta puutarhamaisen alueen. Alueen tavoitteena on tarjota mahdollisuus omakotitalomaiseen asumiseen pienissä asuineliöissä ja omalla tontilla. Tarkoituksena on tarjota pienemmän budjetin omakotitaloasumista yhden tai kahden hengen talouksille sekä pienille perheille.

Rinnetonteilla alueen itäosassa sijaitsee kaksikerroksisia terassitaloja. Yksi terassitalokokonaisuus koostuu kahdesta rakennusmassasta, joihin on sisäänkäynnit massojen väliseltä pihakujalta. Terassitalot asemoidaan maaston muotojen ja ilmansuuntien mukaan niin, että kaikki asukkaat saavat nauttia rinteiden upeista näkymistä.

Alueen keski- ja itäosaan suunnitellaan kylämäisiä rivitalokortteleita. Jokaiseen yhdeksästä asunnosta koostuvaan kortteliin kuuluu erillinen rakennus yhteistiloille. Viheralueiden lähetyville sijoittuu kolmesta viiteen kerrokseen korkeita käärmetaloja, joista on erityisen hyvät yhteydet ja näkymät suunnittelualueen virkistysalueille sekä aluetta rajaaville metsäalueille.

Alueleikkaus

KADUT

Katuleikkauksissa on esitetty alueen erityyppisiä katutiloja viherväylän kevyen liikenteen reitistä bulevardin yhdistettyyn katu-puisto -kokonaisuuteen. Leveä pääkatu jakautuu tilana kolmeen erilliseen osaan raitiotielinjaa reunustavan puurivistön avulla. Raitiotien lisäksi kadulla kuljee molemmin puolin sekä auto/bussikaista ja erilliset väylät pyöräilylle ja kävelyille. Kokoojakadulla on samoin sekä pyöräilylle että kävelyille omat kaistansa autokaistojen molemmin puolin. Pysäköintikadulla autokaistojen toiselle puolelle on varattu tilaa kadunvarsipysäköinnille. Tonttikadulla on intiimimpi tunnelma. Kevyt liikenne kulkee tien toista reunaa. Viherväylän yhteydessä kulkee hulevesioja.

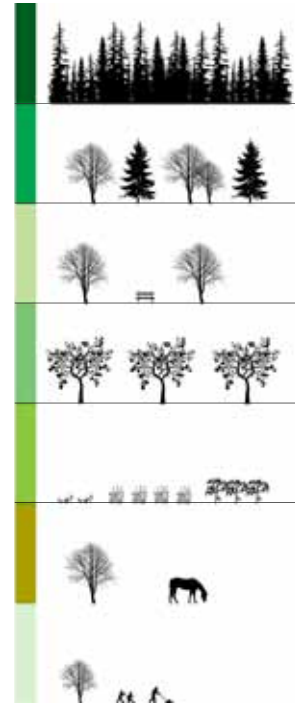
LIIKENNE

Liikennekaavioissa kevyt liikenne ja moottoroitu liikenne on esitetty erikseen. Raitiovaununlinja halkoo suunnittelualueen pääkatua etelä- pohjoissuunnassa. Bussireitti kiertää lisäksi kokoojakatua pitkin, jotta julkinen liikenne olisi myös omakotitaloasujien helposti saavutettavissa. Pääkadun eteläosa on suunniteltu autottomaksi.

Katuleikkaus
pääkadulta

Viherkaavio

Katuleikkaus
bulevardilta

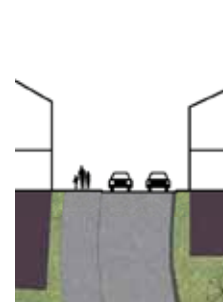
Katuleikkaus
kokoajakadulta

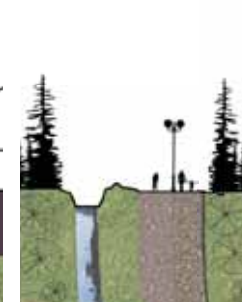
Katuleikkaus
pysäköintikadulta

Katuleikkaus
pihakadulta

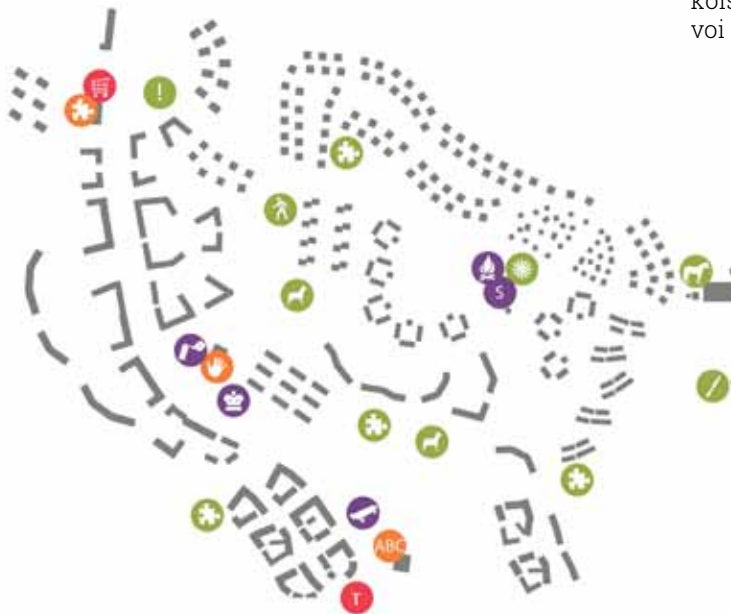
Katuleikkaus
viherväylältä

Näkymä basaarilta

- Koulu
- Päiväkoti
- Monitoimitalo
- Kauppa
- Tori
- Viljelyalue
- Leikkiapuisto
- Koirapuisto
- Hevostalli
- Share-it-Square
- Ateljee
- Liikuntapuisto
- Yleinen sauna
- Grillauspaikka
- Puistoshakki
- Skeittipuisto
- Katutaide

PALVELUT

Lamminrahkan koulu sijaitsee suunnitelmassamme suunnittelualan eteläosassa pääkadun itäpuolella. Päiväkodin sijoitimme alueen pohjoisosaan pääkadun länsipuolelle.

Tavoitteenamme on myös tuoda luonnonmukaisen ympäristön rinnalle urbaania ja yhteisöllistä kaupunkiviljelyä ja tämä näkyy erityisesti minitaloalueella, jonka yhteyteen on liitetty siirtolapuutarhamainen viljelypalsta-alue. Tällä aktivoidaan alueen asukkaita käyttämään tilaa ympärillään ja kannustetaan yhteisöllisyyteen. Sijoitamme yhdelle viheralueista myös yhteisen yleisen saunan, jota alueen asukkaat saavat vapaasti käyttää. Myös alueelle suunniteltu monitoimitalo vastaa alueen asukkaiden harrastus- ja kulttuuritarpeisiin. Keskuspuisto tarjoaa mahdollisuuden erilaisiin aktiviteetteihin, kuten skeittaukseen, shakkipuistossa pelaamiseen sekä muihin urbaaneihin toimintoihin. Hevostila sijoittuu suunnittelualan koillisnurkkaan, josta on hyvät yhteydet viherreiteille. Korkean rinteen päälle alueen kaakkoisosaan sijoitimme ateljeerakennuksen, johon voi retkeillä nauttimaan näköalasta.

Visualisointi keskustan Näkötornimäeltä

RAHKANRINNE

Heini Kiviniemi, Pauliina Pessi, Anssi Savisaari

Suunnitelma lähtee liikkeelle liikenteestä. Autotiet ovat lenkkejä, joiden avulla on helppo päästä liikkumaan. Kevyen liikenteen väylillä nopea siirtyminen esimerkiksi pyörällä on vaivatonta. Autoteiden lenkit ja suoraviisemmat kevyen liikenteen väylät rajaavat yhdessä verkon, jota vielä pienemmät kävelyreitit täydentävät. Keskustassa kävelyreitit on järjestelty niin, että liikkuminen alueella on helppoa ja mielenkiintoista.

Jokaisella alueella on oma luonteensa. Osa asuinrakennuksista rajaa vihertaskuja viherreittien yhteyteen.

YLEISSUUNNITELMA

1 0 0 M

PALVELUT

Alueen keskustassa on sekä julkisia että kaupallisia palveluita. Keskustan kerrostaloihin on sijoitettu ensimmäiseen kerrokseen kivijalkaliikkeitä, joissa on mahdollista pitää ruokakauppojen lisäksi erikoisliikkeitä. Lisäksi aluetta palvelevat myös Etelä-Lamminrahkan palvelut, läheisten keskusten kauppakeskittymät sekä Tampereen erikoisliikkeet.

Kaava-alueen etelälaidassa sijaitsee koulu ja kirjasto, jotka muodostavat alueen sivistyspalvelukeskittymän ja tarjoavat mahdollisuuksien mukaan tiloja harrastustoimintaan. Koulun ja kirjaston pääsee turvallisesti viherväyliä pitkin tai vaihtoehtoisesti julkista liikennettä käyttäen. Koulun välittömässä yhteydessä sijaitsevat puiston pelikenttä.

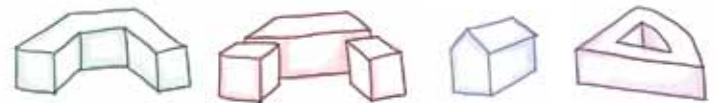
KORTTELITYYPIT

Suunnittelualueella on neljä erilaista korttelityyppiä. Keskusta-alueella on tehokkainta ja kaupunkimaisinta rakentamista, kerrostalotaskuja, joista useimmilla on suojaisa, puistoon tai metsään avautuva piha. Pohjoisosassa toisen raideliikennepysäkin lähistöllä on umpikortteleita.

Siirryttäessä väljemmille alueille korttelirakenne koostuu kytketyistä pientaloista, jotka muodostavat taskuja. Taloilla on omaa pihaa, mutta myös yhteistä ulkotilaa. Kaikkein lähimpänä luontoa ovat erilliset pientalot, jotka sijaitsevat kehäpyöräilyreitillä varrella, ja joiden pihoista suurin osa avautuu suoraan luontoon.

Typologiatyypit

- Yhtenäinen tasku
- Nappuloista muodostuva tasku
- Yksittäinen nappula
- Umpikortteli

LIIKENNE

Lamminrahkan alueelle on suunniteltu raitioliikennettä, joten suunnitelmassa on pyritty takaamaan raitioliikenteelle korkeampaa käyttöastetta. Yksin jo Lamminrahkan alueella asutusta on pyritty keskittämään pääkadun varteen. Pääkadun keskusta-alue on täysin yksityisautoton, mikä pyrkii vähentämään yksityisautoilua, mutta takaa muille välineille paremmat mahdollisuudet liikkua. Autolla liikkumista ei ole kuitenkaan tehty mahdottomaksi, vaan liikenne ohjataan sivukokoojakatujen kautta Lamminrahkan alueelle ja alueen ohi Ojalaan.

Alueen pysäköinti on keskitetty pienehköihin yksiköihin. Keskustassa on kadunvarsipysäköintiä, ja tehokkaan rakentamisen autopaikkatarpeen kattamiseksi keskusta-alueita ympäröivät pysäköntilaitokset. Väljemmillä alueilla pysäköinti on keskitetty pieniin yksiköihin, jotka maisemoidaan ympäristöön sopiviksi. Alue on jaettu kolmeen parkkipaikkannormialueeseen: raitiotiepysäkkien läheisyydessä paikoitus on vähäisintä, ja paikoitusmäärä kasvaa kohti väljempää alueita.

Suunnitelmassa on haluttu myös edistää pyörällä liikkumisen mahdollisuuksia. Pyöräilyn pääreitit kulkevat alueen miellyttäviä viherkäytäviä pitkin ja niiden yhteyksistä on pyritty suunnittelemaan mahdollisemman suoraa ja nopeita.

Liikennekaavio

- Raitiotiepysäkki
- Bussipysäkki
- Autotie
- Pyörä- ja kävelytie
- Kävelyreitti

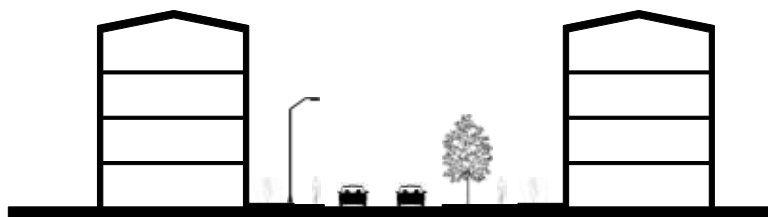
Katuleikkaus sivukokoojakadulta

Katuleikkaus pääkokoajakadulta

Katuleikkaus pääkadulta

Virkistysalueet

- Piha
- Puisto
- Metsä

VIRKISTYSALUEET

Tärkeä osa alueen identiteettiä ovat viherkäytävät ja niiden varrelle muodostuvat puistot. Puistoihin on sijoitettu liikuntamahdollisuuksia, kuten pelikenttä ja leikkipuistotoimintoja. Lisäksi puistoissa on tilaa vapaalle oleskelulle ja esiintymiselle. Puistoista isoimmat keskuspuistot ovat hoidetuimpia ja laatusoltaan parhaimpia. Kauemmas siirryttäessä puistot muuttuvat metsämaisemmiksi. Aluetta ympäröi luonnontilainen metsä, jota voidaan myös käyttää virkistyskäytössä.

Virkistysalueet toiminnan mukaan

- Näköalatorni
- Viherväylä
- Piknikpuisto
- Aktiiviteettipuisto
- Keskuspuisto
- Metsä

Visualisointi pientaloalueelta

Visualisointi pääkokoajakadun varrelta

Kortteliaksonometria

RIESO

Mimmi Koriseva, Teemu Paasinaho, Riina Sirén

Rieso on Lamminrahkan luoteisosassa sijaitseva monimuotoinen asuinalue, jossa luonto yhdistyy monipuoliseen asumiseen ja toimintoihin. Riesossa on tiiviin kaupunkiympäristön ja omakotiasumisen lisäksi myös tutkimuksellinen minimiasumisen koelaboratorio-alue. Kaupunkirakenteeseen kuuluu paljon itsenäisesti erottuvia alueita, jotka kuitenkin yhdessä luovat selkeän ja yhtenäisen kokonaisuuden. Alue toteuttaa tiivistä ja matalaa rakennustapaa, jonka korkeimmat talot ovat neljäkerroksisia. Myös alueen omakotitaloalueet ovat tiiviitä ja kannustavat yhteisöllisen naapuruston kehittymiseen. Alueella asuu 3616 asukasta ja rakennuskantaa on yhteensä 162 756 kerrosneliometriä.

Rakenteen painopiste keskittyy Lamminrahkan keskusta-alueeseen ja suurkorttelialueelle, jossa ympäristö on kaikkein urbaanein. Keskusta-alueen kompleksinen rakenne, joka yhdistelee palveluita, asumista ja luontoa, tekee alueesta sopivan kaiken tyylisille asukkaille. Esimerkiksi myös vanhusten on helppo asua alueen keskustassa, jossa liikkuminen ja palvelujen saanti on tehty erittäin vaivattomaksi. Runsaan palvelutarjontansa vuoksi Lamminrahka työllistää suuren osan sen asukkaista. Kaukaisen

sijainnin vuoksi on kuitenkin tärkeää, että alueella on saumattomasti toimiva joukkoliikenneverkosto, joka yhdistää alueen Tampereeseen ja Kangasalaan.

Kaupunkimaisema on virikkeellinen, koska sen eri syvyyksillä tapahtuu eri asioita. Korostetut risteykset, torit, mielenkiintoiset porttikongit ja luontoalueet tuovat kaupunkimaisemassa eteneville ihmisille paljon katseltavaa.

Rieso on turvallinen paikka asua osittaisen autottomuutensa ja hyvän va-

laistuksensa vuoksi. Toimiva joukkoliikenne ja laaja kevyen liikenteen verkosto tekevät autottomasta elämäntavasta helppoa ja kannattavaa. Tiivis talomuurilla rajattu suurkortteli on täysin autoton. Tämän alueen autot jätetään korttelien ulkoreunoista löytyviin parkkihalleihin alueelle tultaessa.

Riesossa aito suomalainen metsä on vahvasti läsnä. Metsä rajaa aluetta, mutta se on otettu myös osaksi kaupunkirakennetta. Luonnonvaraisten metsäalueiden lisäksi Riesossa on myös

Kortteliaksonometria

puistomaisia oleskelualueita, jotka piristävät kaupunkikuvaa. Luontoalueet ovat osa Riesossa kulkevaa tiivistä viherreitiverkostoa. Kasvillisuus näkyy Rieson katukuvassa, jota koristavat puiden lisäksi istutukset ja raitioteiden ruohoa kasvavat aukotetut pintamateriaalit.

Koko Rieson suunnittelun päälähtökohdanna on ollut sosiaalisen elämän tukeminen ja vahvistaminen. Alueelle on pyritty luomaan edellytykset arjen sosiaalisuudelle ja tiiviin naapuruston syntymiselle. Omakotitalot on osittain sijoit-

tettu kortteleiksi, joissa on yhteispiha. Yhteispihojen lisäksi alueella on myös monia muita solmukohtia, esimerkiksi yhteisparkkipaikkoja, joissa ihmisten on helppo kohdata toisiaan.

Alueen sosiaalisuutta tukee myös se, että sitä ei ole suunniteltu täysin valmiiksi. Rieson suunnitelma jättää tilaa myös asukkaiden omalle vapaalle rakentamiselle, taiteen toteuttamiselle ja värikkäälle ruohonjuuritason toiminnalle. Kaikkiin kortteleihin on jätetty tilaa, johon asukkaat voivat rakentaa jotain,

mitä kokevat tarvitsevansa, esimerkiksi leikkimökin tai yhteisen toimitilan. ”Do it yourself”-teema kannustaa asukkaita tekemään yhdessä ja luomaan Riesosta juuri heille sopivan elinympäristön.

Kortteliaksonometria

Joukkoliikennekatu

Näkymäkuva keskusta-alueelta

Kokoojakatu

Tonttikatu

Pihakatu

Näkymäkuva suurkortteli-alueelta

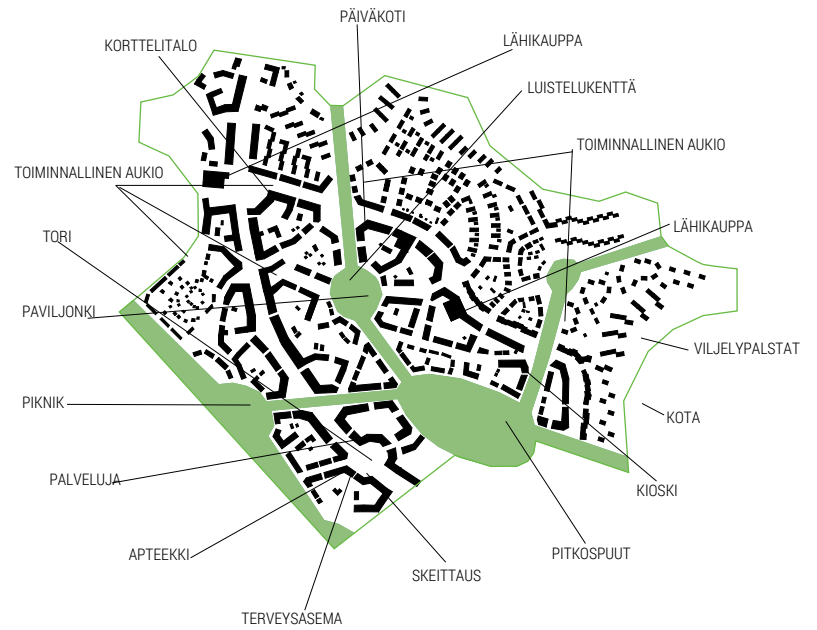

Liikennekaavio

- Raitiotie
- Autotie
- Pyörätie
- Kävelytie
- Polku
- Ulkoilureitti

Kerroskorkeudet

Palvelujen sijoittuminen alueelle

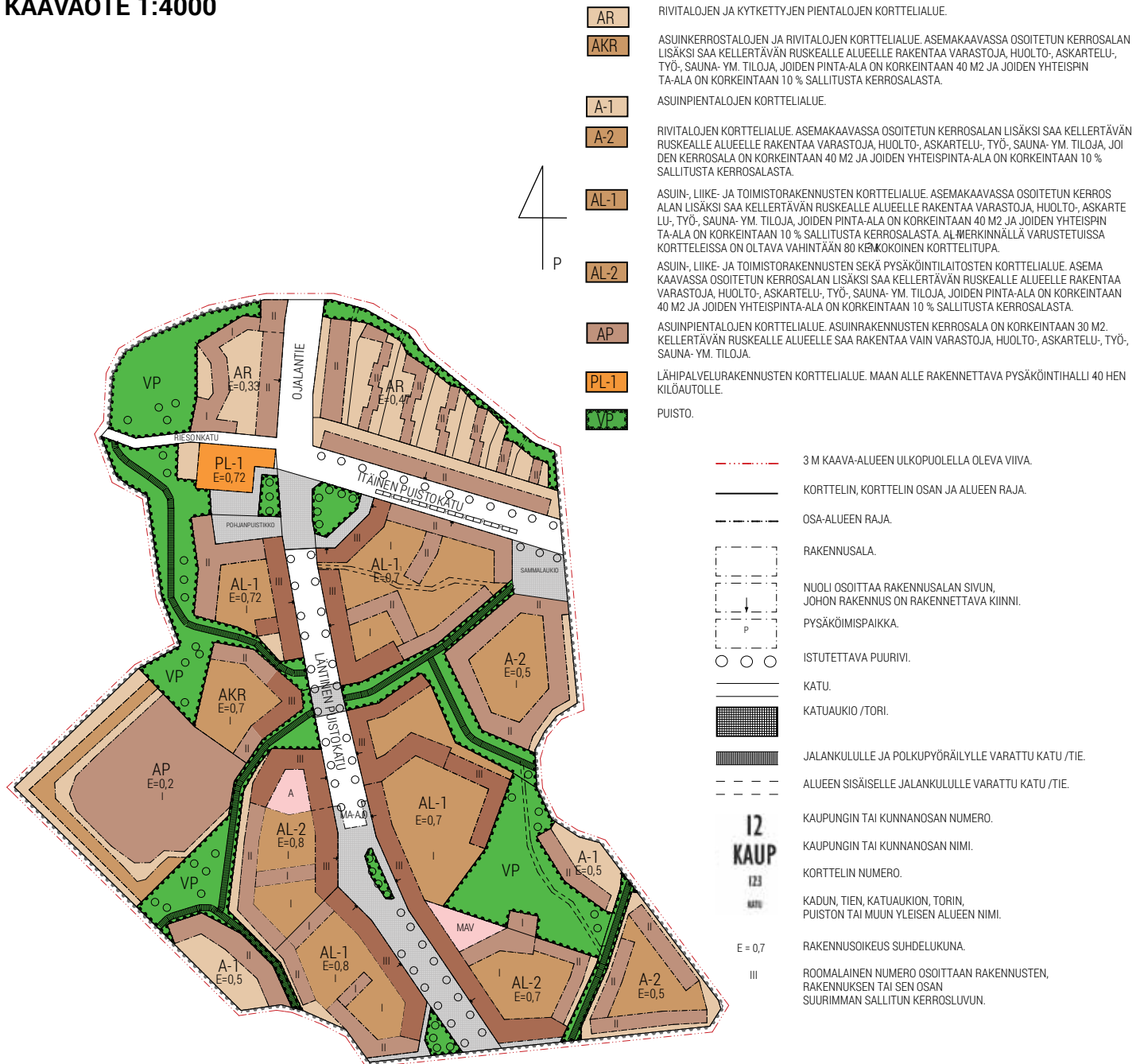
Näkymäkuva rinnekorttelista

3D-malli alueesta

KAAVAOTE 1:4000

VAIHDOS

Annika Holmlund, Niina Rinkinen, Roope Asikainen

Vaihdos on Lamminrahkan pohjoisosaan tehty suunnitelma, joka muodostuu Lamminrahkan keskustaan johdattelevasta tiiviistä alueesta, sekä harvemmista asuinalueista, joita halkovat viherreitit. Koko alueen läpi kulkee joukkoliikennekatu, jonka ideana on pitää osa keskustasta autovapaana alueena.

Vaihdos tarjoaa monipuolisesti eri asumismuotoja omakotitaloista keskusta-asumiseen, sekä hyvät liikuntamahdollisuudet.

Suunnitelma-alueella palvelut ovat helposti saavutettavissa paitsi teitä, myös viherreittejä pitkin. Reittien varrelta löytyvät erikokoiset, enemmän tai vähemmän puistomaiset alueet, jotka tuovat luonnon kaupunkiin toimien samalla yhtenä alueen tärkeimpänä vetonaulana.

YLEISSUUNNITELMA

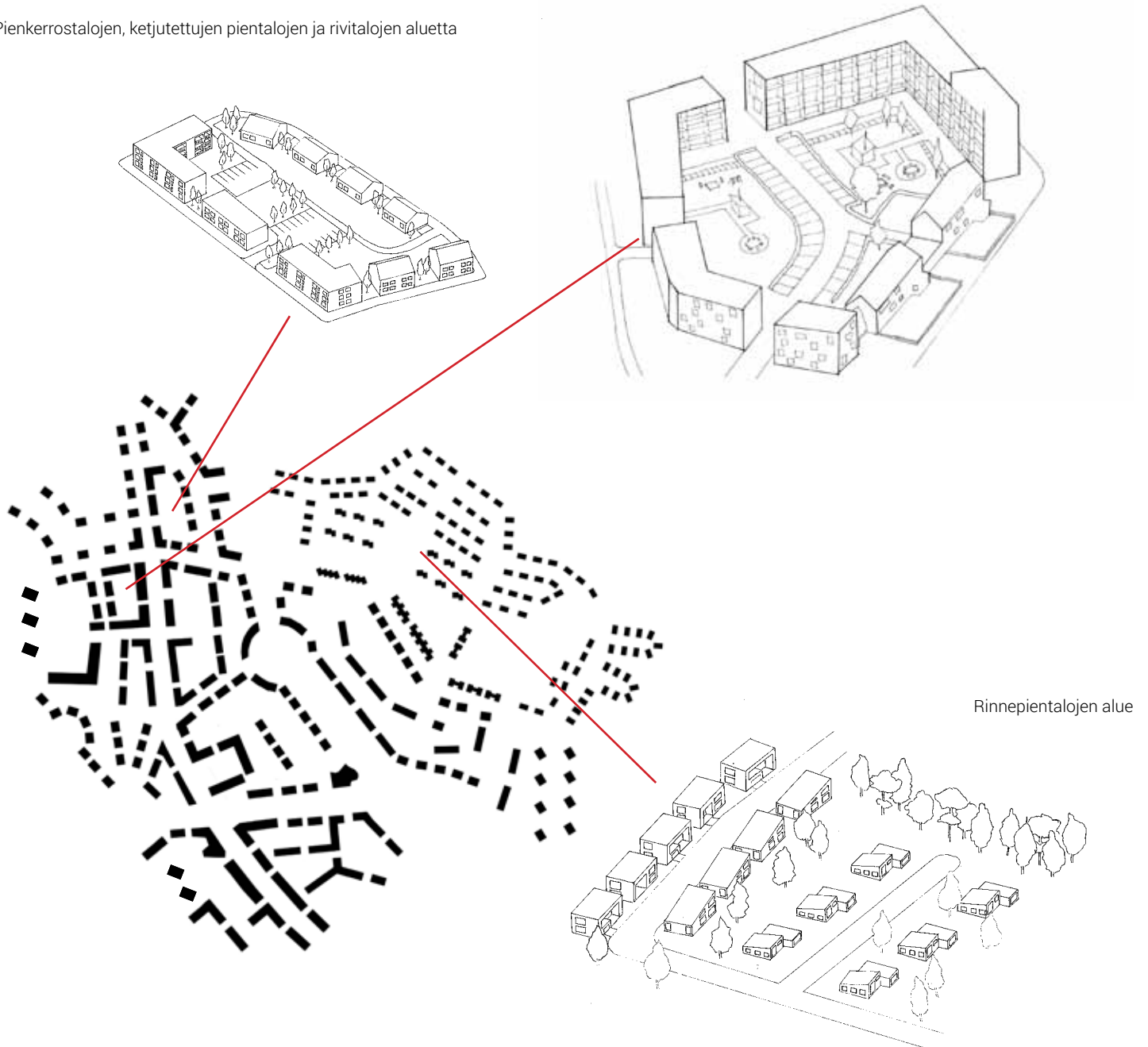
1 0 0 M

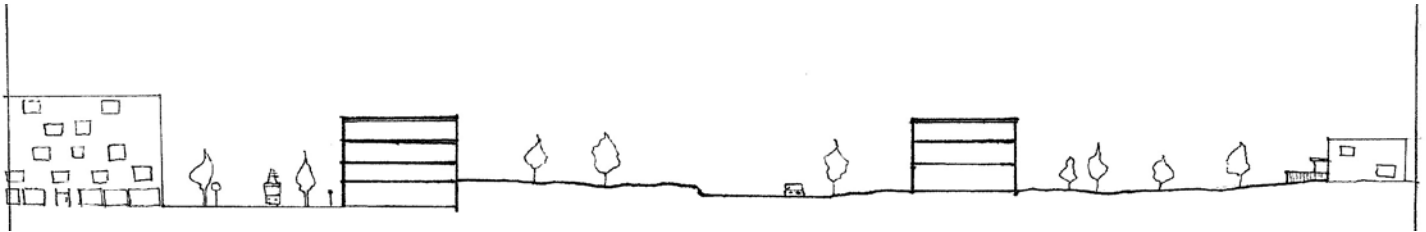
Keskustamaisia umpikortteleita, joissa yhteispiha

Pienkerrostalojen, ketjutettujen pientalojen ja rivitalojen aluetta

Pientalokortteleita

Alueleikkaus keskustasta pientaloalueelle päin Viheralueet rytmittävät ja jakavat asuinalueita, ratikkareitin varrella on tiiviimpää rakentamista. rytmittävät ja jakavat asuinalueita, ratikkareitin varrella on tiiviimpää rakentamista.

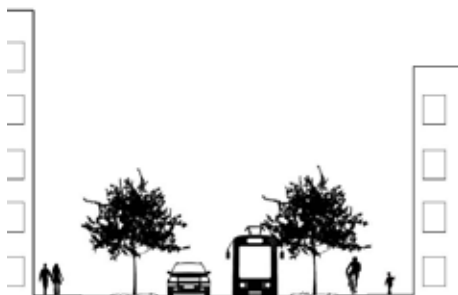

Alueleikkaus rinnepientaloista Rinnetonteilla rakentaminen on pääasiassa puolessatoista tai kahdessa kerroksessa.

Liikennekaavio

- Kokoojakatu
- Joukkoliikennekatu
- Hidaskatu / Shared space
- Pyöräkaista
- Kevyen liikenteen väylä

Keskustan pääkokoojakatu, jossa viherkaistat ja molempiin suuntiin omat kaistat jalankululle ja pyörille

LIIKENNEVÄYLÄT

Suunnittelualueella on haluttu kannustaa etenkin liikennemuotojen monipuoliseen käyttöön sekä nopeaan kevyen liikenteen verkostoon. Suorat pyöräkaistat kokoavat eri alueiden asukkaiden reitit kohti keskustan palveluita.

Jalankulkijoita on ajateltu etenkin erilaisten reittien valinnan mahdollisuuksilla. Voit siirtyä rauhallisia viherkäytäviä pitkin tai kävellä keskustan kortteleiden lomassa pieniä, vain kävelijöille tarkoitettuja katuja ja kujia pitkin. Kaikkialle on useampia reittejä joita voi hyödyntää jalan.

Autojen liikkumista on pyritty hillitsemään etenkin keskustan joukkoliikennekadun tuntumassa ja asuinalueiden hidaskaduilla, joissa hidasteina toimivat erilaiset töyssyt, pintamateriaalit ja shared space- liittymät ja aukiot.

Ratikkalinja kulkee kaikkein tiiviimmän asutuksen läpi. Kauempaa on mahdollista saapua pyörällä pysäkillä ja jättää pyörä pysäkin pyöräparkkiin. Myös auto-ratikka -yhdistelmä on mahdollinen: autoon voi jättää parkkihalliin samaan kortteliin ratikkapysäkin kanssa.

Pihakatuja omakotitalojen välissä, kevyen liikenteen väylä

PALVELUT JA VIRKISTYS

Lamminrahkan palvelut sijoittuvat keskustan tuntumaan, jossa asutaan tiiviimmin kerrostaloissa ja rivitaloissa. Alueella olisi varmasti kysyntää peruspaikallispalveluille, kuten koululle, apteekille, kampaamolle, pienelle kaupalle, kioskille ja torille. Myös erilaista ravintolatoimintaa voisi harjoittaa alueella.

Virkistyspalvelut, kuten laadukkaita

urheilumahdollisuudet, houkuttelevat varmasti aktiivisia ihmisiä alueelle. Keskusta-alueella sijaitsee laadukas urheilupuisto, jossa voisi olla kenttä jalkapalloa ja yleisurheilulajeja varten, sekä muita pienempiä harrastepaikkoja, esimerkiksi tenniskenttä ja minigolfrata.

Lapsia on ajateltu leikkipuistoilla ja koulun läheisyydessä sijaitsevalla lähes

luonnontilaisella, mutta turvallisella ja ylläpidetyllä ulkoilupuistolla. Useimmilla aito luonto on kuitenkin aivan naapurissa ja antaa rajattomat mahdollisuudet tutustua maastoon.

Visualisointi keskustan joukkoliikennekadusta

Asemakaavaluonnos on tehty keskus-
tamaisen, tiiviimmän asumisen alueel-
ta. Suurin osa kaava-alueen palveluista
painottuu pääkadun varteen tehokkaan
rakentamisen alueelle. Näin tehoste-
taan palveluiden saatavuutta ja tehok-
kuutta. Alueella on varattu tontti päivä-
kodille/alakoululle, joka palvelee alueen
lapsiperheitä.

Alueelle on kaavoitettu rakennusoikeut-
ta lähes 63 000 kem² ja se on mitoitettu
noin 1300 asukkaalle. Kaava-alueella on
sekä kerrostalo että rivi- ja pientalora-
kentämistä. Kattavat viheryhteydet ja

monipuoliset kävelypainotteiset reitit
kannustavat liikkumaan jalan ja pyöräl-
lä.

Joukkoliikennekadun läheisyydessä on
paljon rakennusoikeutta ja mahdolli-
suus korkeampaan rakentamiseen sekä
liiketoimintaan. Erikoistuneemmat pal-
velut ovat saatavilla Vatialan, Tampe-
reen ja Kangasalan keskustoissa, joihin
kulku alueelta helpottuu joukkoliiken-
teen vilkastumisen myötä.

Lamminrahkan omat terveystuol-
topalvelut, kuten neuvola ja pieni ter-

veysasema, ovat sijoittuneet kaikin
kulkuneuvoin tavoitettavaan paikkaan
lähelle koulua. Näin koulun terveyden-
huoltopalvelut voidaan hoitaa samassa
paikassa kun kulku terveysasemalle on
turvallisen matkan päässä.

Varsinainen keskusta-alue jää asema-
kaavan eteläpuolelle johon suunnittelu-
alueemme rajautuu. Pohjoinen keskus
palvelee kuitenkin suurta osaa Lam-
minrahkan pohjoispuolen väestöstä ja
laajoja pientaloalueita. Keskittymä on
myös lähellä Ojalan kaupunginosaa.

KAAVAOTE 1:4000

- AP Asuinpienalojen korttelialue.
- AR Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue.
- AK Asuinkeuhkotalojen korttelialue.
- AL Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue.
- Y Yleisten rakennusten korttelialue.
- YS Sosiaali- ja terveydenhuoltoon palveluevien rakennusten korttelialue.
- YO Opetus- ja tutkimus- ja palveluevien rakennusten korttelialue.
- LPA Autopaikkojen korttelialue.
- VU Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
- VP Puisto.
- VK Leikkipuisto.

- Katu.
- Jalkikäytävän ja pyöräkaistan rajat.
- Ulkokuireitti.
- Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu/ie.
- Jalankululle varattu katu/ie.
- Pihakatu.
- Alueen sisäiselle huoltoliikenteelle varattu alueen osa.
- Ajoyhteys.
- Joukkoliikennekatu.
- Merkintä osoittaa, kuinka monta kerrosalaneliometriä kohti on rakennuttava yksi autopaikka.
- Suluisissa olevat numerot osoittavat korttelien, joiden autopaikkoja alueelle saa sijoittaa.

- 3m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
- Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
- Ohjeellinen tontin/rakennuspaikan raja.
- Osa-alueen raja.
- Ohjeellinen osa-alueen tai alueen raja.
- Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
- Istutettava alueen osa.
- Katuaukio/tori.
- Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.
- Auton säilytyspaikan rakennusala.
- Maanalaisten yleisten pysäköintilaitosten.
- Maanalaisten tiloihin johtava ajokulku.
- Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

LAMMINRAHKA

KURSSILLE OSALLISTUNEET

Henkilökunta

Juho Rajaniemi

Yhdyskuntasuunnittelun professori, TTY

Minna Chudoba

Yliopistonlehtori, TTY

Jon Thureson

Arkkitehti, Tuntiopettaja, TTY

Jani Tartia

Tohtorikoulutettava, TTY

Opiskelijat

Roope Asikainen

Lotta Aulamo

Sanna Elfving

Annika Holmlund

Helinä Inkinen

Verna Isomursu

Hanna Jaakonmäki

Miina Kanko

Heini Kiviniemi

Mimmi Koriseva

Annu Kumpulainen

Jouko Loikkanen

Iina Myrsky

Jarmo Nieminen

Teemu Paasiaho

Pauliina Pessi

Marjukka Päivärinta

Meliina Rantalainen

Niina Rinkinen

Samuli Saarinen

Mirja Salmijärvi

Saara Salo

Anssi Savisaari

Riina Siren

Teea Suominen

Tytti Tulisalo

Iida Venäläinen

Vierailuluennot

Vesa Humalisto

Arkkitehti, Serum Arkkitehdit

Markku Lahtinen

Kaavoitusarkkitehti, Kangasalan kunta

Miika Vuoristo

Arkkitehti, Serum Arkkitehdit

Mari Seppä

Arkkitehti

Kalle Vaismaa

Tutkijatohtori, TTY

Olli Niemi

Dosentti, Suomen Yliopistokiinteistöt Oy /
Tutkimus ja kehitys

Panu Lehtovuori

Yhdyskuntasuunnittelun teorian professori, TTY

Kaj Nyman

Yhdyskuntasuunnittelun professori emeritus

Nathan Siter

Arkkitehti, projektitutkija, TTY

Ruut Rissanen

Liikennesuunnittelija, Pirkanmaan liitto

Staffan Lodenius

Yhdyskuntasuunnittelun professori emeritus

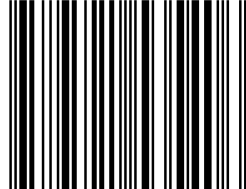

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

KANGASALA

ISBN 9789521535406

9 789521 535406